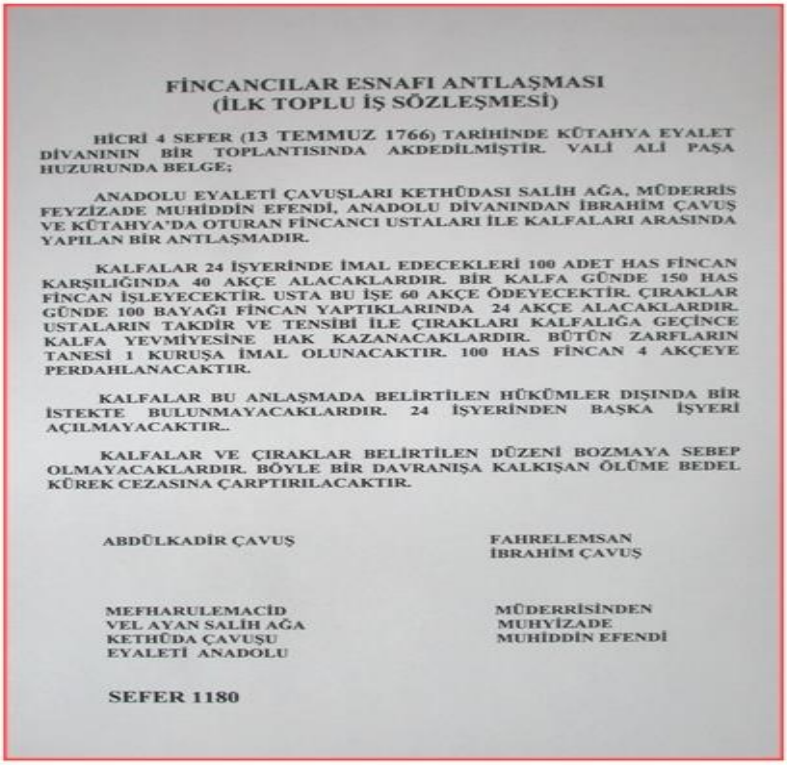

FİNCANCILAR ESNAFI ANTLAŞMASI
(İLK TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ)

HİCRİ 4 SEFER (13 TEMMUZ 1766) TARİHİNDE KÜTAHYA EYALET DİVANININ BİR TOPLANTISINDA AKDEDİLMİŞTİR. VALİ ALİ PAŞA HUZURUNDA BELGE;

ANADOLU EYALETİ ÇAVUŞLARI KETHÜDASI SALİH AĞA, MÜDERRİS FEYZİZADE MUHİDDİN EFENDİ, ANADOLU DİVANINDAN İBRAHİM ÇAVUŞ VE KÜTAHYA'DA OTURAN FİNCANCI USTALARI İLE KALFALARI ARASINDA YAPILAN BİR ANTLAŞMADIR.

KALFALAR 24 İŞYERİNDE İMAL EDECEKLERİ 100 ADET HAS FİNCAN KARŞILIĞINDA 40 AKÇE ALACAKLARDIR. BİR KALFA GÜNDE 150 HAS FİNCAN İŞLEYECEKTİR. USTA BU İŞE 60 AKÇE ÖDEYECEKTİR. ÇIRAKLAR GÜNDE 100 BAYAĞI FİNCAN YAPTIKLARINDA 24 AKÇE ALACAKLARDIR. USTALARIN TAKDİR VE TENSİBİ İLE ÇIRAKLARI KALFALIĞA GEÇİNCE KALFA YEVMİYESİNE HAK KAZANACAKLARDIR. BÜTÜN ZARFLARIN TANESİ 1 KURUŞA İMAL OLUNACAKTIR. 100 HAS FİNCAN 4 AKÇEYE PERDAHLANACAKTIR.

KALFALAR BU ANLAŞMADA BELİRTİLEN HÜKÜMLER DIŞINDA BİR İSTEKTE BULUNMAYACAKLARDIR. 24 İŞYERİNDEN BAŞKA İŞYERİ AÇILMAYACAKTIR..

KALFALAR VE ÇIRAKLAR BELİRTİLEN DÜZENİ BOZMAYA SEBEP OLMAYACAKLARDIR. BÖYLE BİR DAVRANIŞA KALKIŞAN ÖLÜME BEDEL KÜREK CEZASINA ÇARPTIRILACAKTIR.

ABDÜLKADİR ÇAVUŞ	FAHRELEMSAN İBRAHİM ÇAVUŞ
MEFHARULEMACİD VEL AYAN SALİH AĞA KETHÜDA ÇAVUŞU EYALETİ ANADOLU	MÜDERRİSİNDEN MUHYİZADE MUHİDDİN EFENDİ

SEFER 1180

KÜTAHYA

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ ARAŞTIRMA RAPORU

2016

KÜTAHYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

SERDAR ÇİLENMEZ **İŞ VE MESLEK DANIŞMANI**

HAKAN ÖZKUL **İŞ VE MESLEK DANIŞMANI**

SUNUŞ

İşgücü potansiyeline sahip bireylere yeterli istihdam sağlanmaması ya da iş piyasasında yeterince işe uygun işgücü olmamasından dolayı işsizlik sorunu ortaya çıkmaktadır. İşsizlik günümüz toplumlarının olduğu gibi ülkemizin de en önemli sorunlardan biridir. Şüphesiz, bu problem yalnız bireyde değil, bireyin içinde yaşadığı toplumda da olumsuz etkiler yaratmaktadır. İnsanların toplum içinde var oldukları ve toplumu şekillendirdikleri düşünüldüğünde işsizliğin sadece bireyi etkilemediği görülmektedir. Toplumların sosyolojik, ekonomik durumlarını olumsuz yönde etkileyen bu sorun, toplumsal huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir.

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın artırılması; işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığın arttırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilebilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasının önceliğini oluşturmaktadır.

İşgücü piyasasının sorun ve ihtiyaçlarının doğru bir şekilde tespit edilebilmesi, güncel araştırma çalışmaları ile mümkün olabilmektedir. İşsizlikle mücadele sürecini daha etkin bir şekilde yürütebilmek ve etkin istihdam politikaları oluşturabilmek için, işgücü piyasasını arz ve talep yönleriyle detaylı bir şekilde ele almak önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda, işgücü piyasasındaki mevcut durum ve ihtiyaçlara ilişkin birçok veriyi sunan "İşgücü Piyasası Araştırma Raporu" işsizlerin vasıflı hale getirilmesi, işgücü piyasasında arz ve talebin doğru bir şekilde eşleşmesini sağlayacak olan aktif işgücü programlarının amacına uygun bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri gayretli çalışmaları nedeniyle Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür eder Kütahya İşgücü Piyasası Araştırma raporunun ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ederim.

Ahmet Hamdi NAYİR
Kütahya Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikalarının oluşturulmasında, istihdamın artırılması ve korunmasında, işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde birinci düzeyde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır.

İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik aktif işgücü politikalarının (kurs, TYP, işbaşı eğitimi girişimcilik) etkin bir şekilde kullanılması kurum personelimizin gayretli çalışmaları sonucunda önemli mesafeler almıştır. İŞKUR işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Türkiye Geneli ve ilimiz düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı ve iş arayanların iş ihtiyacı İş ve Meslek Danışanlarımız çalışmaları sayesinde anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda açılması konusunda veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı

ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen İş ve Meslek Danışmanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Hüsnü BALCI
İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iv
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ ..... **Error! Bookmark not defined.**
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 9
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM ..... **Error! Bookmark not defined.**
İşyeri Verileri 12
Mevcut İstihdam 22
AÇIK İŞLER 26
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 45
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 54
SONUÇ 60
KAYNAKÇA 65
EKLER 66
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 66
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 74

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013).....**Error! Bookmark not defined.**
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)..... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)..... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)..... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)..... 10
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı..... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı..... 23
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 25
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı..... 25
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 26
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı 27
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı..... 27
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi..... 33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı..... 34
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi..... 36
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması..... 37
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 37
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları..... 38
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı..... 39
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi..... 40
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 42
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması..... 43
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 44
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması..... 44
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 47
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 48
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri..... 52
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 53
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 54
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi..... 54
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi..... 56
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) .....**Error! Bookmark not defined.**
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 16
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 17
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 18
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 19
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları..... 20
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 20
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu..... 22
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 23
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı..... 27
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 28
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları..... 30
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 30
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı..... 33
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 37
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 46
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 46
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 48
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 50
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 50
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 58
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 58

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre KÜTAHYA ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 52,5; İstihdam Oranı yüzde 49,3 ve İşsizlik Oranı yüzde 3,2 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle işgücüne katılma hakkını kazananlardan yarısı işgücüne katılırken iş gücüne katılanların da yarısı istihdam edilebilmektedir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. KÜTAHYA ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 71 bin 514'dür. Bu sayının yaklaşık yüzde 46'1i kadınlardan, yüzde 53,9'u de erkeklerden oluşmaktadır. 2015 yılında KÜTAHYA ilinde 13 bin 43 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 6 bin 599 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 28,7'sini kadınlar, yüzde 71,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden işçisi (genel) olmuştur. KÜTAHYA İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 85,7'si bu programlardan oluşmaktadır.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise KÜTAHYA İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 473 olup 394 işyerinden cevap alınmıştır. KÜTAHYA ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 24 bin 997 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 72,5'i erkeklerden, yüzde 27,5'i kadınlardan oluşmaktadır. Ortalama çalışan sayısı en fazla imalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 121'dir. KÜTAHYA ilinde en fazla çalışanı olan meslek grubu; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

KÜTAHYA ilinde açık iş oranı yüzde 11,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 16,1 olarak tespit edilmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 76,8 ile imalat sektörüdür. KÜTAHYA ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 53,1'dir. KÜTAHYA ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Kablo Montaj İşçisi, Makine Bakımcı, Proses İşçisi ve Meydancı-Konfeksiyon meslekleridir. İl genelinde açık işlerin yüzde 68,4'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

KÜTAHYA ilinde temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde ilk sırada yüzde 6,8 oranıyla İnşaat Kalıpçısı (Ahşap) Mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla yüzde 5,7

oranıyla Elektrikçi (Genel), yüzde 5,5 oranıyla Proses İşçisi meslekleri takip etmektedirler. KÜTAHYA ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 35,8'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. KÜTAHYA ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken KÜTAHYA ilinde işverenlerin yüzde 16,9 'u istihdamın artacağını öngörmüştür. KÜTAHYA ilinde istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 3,8 iken, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

KÜTAHYA İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. KÜTAHYA İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için KÜTAHYA ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek KÜTAHYA ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki nüfusun ekonomik faaliyete katılan üretime katkı sağlayan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa şartları da işgücü piyasası olarak tanımlanmaktadır. İşgücü piyasası birçok unsurdan etkilenmekte olduğundan çok yönlü değerlendirme yapmak gereklidir. İşgücü piyasasının etkilendiği unsurlar; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi unsurlardır.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik düzeyi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar göze çarpabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)'ye göre 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre TR33 olarak sınıflandırılan iller Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada tüm bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün olmadığından Kütahya ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Kütahya iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2009 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Kütahya ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2009	45,5	9,1	41,4
2010	46,7	6,5	43,7
2011	50,6	4,6	48,3
2012	52,6	4,2	50,4
2013	52,5	6,0	49,3

Bir ülkede istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, ülkedeki çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam ve ücret gibi unsurlar da göz önüne alınmaktadır.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

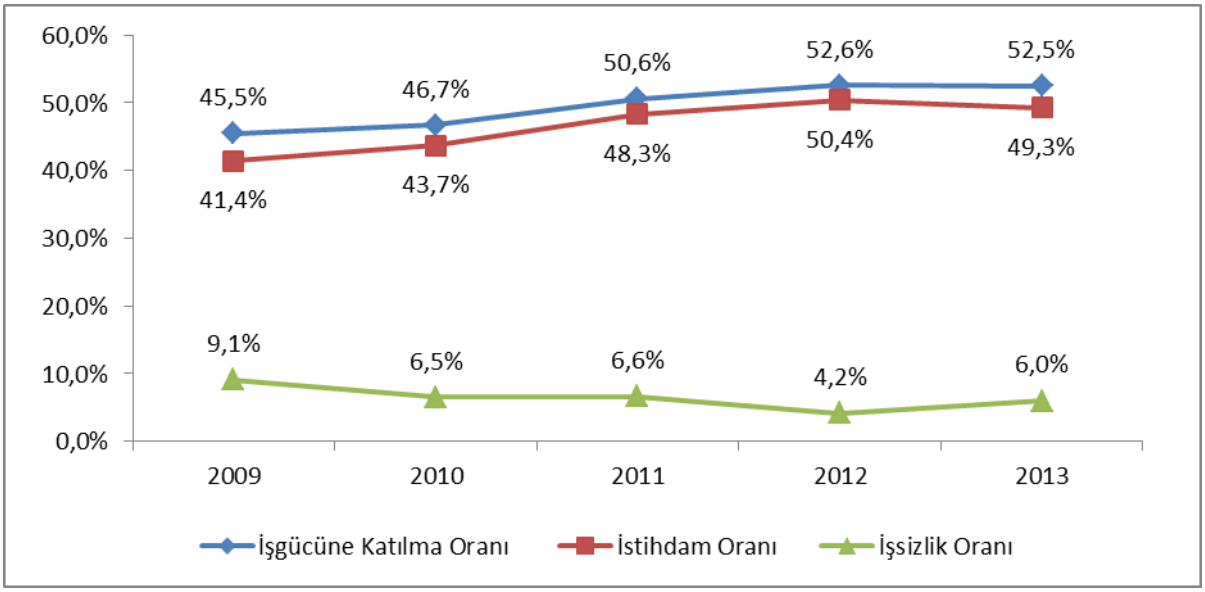

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2009 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiş olup, 2012-2013 yılları arasında oldukça az bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, Kütahya ili için ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı da 2009 yılından 2012 yılına kadar sürekli artış göstermiş, 2012-2013 yılları arasında düşüş eğilimi göstermektedir. Bu eğriye göre Kütahya ilimizde çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranı 2012 yılına kadar artmış, 2012-2013 yılları arasında az bir düşüş yaşanmıştır.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde, 2012 yılına kadar azalış göstermiş, 2012-2013 yılları arasında ise işsizlik oranının kısmen arttığı görülmektedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Kütahya ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun azaldığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının arttığı söylenebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle KÜTAHYA ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

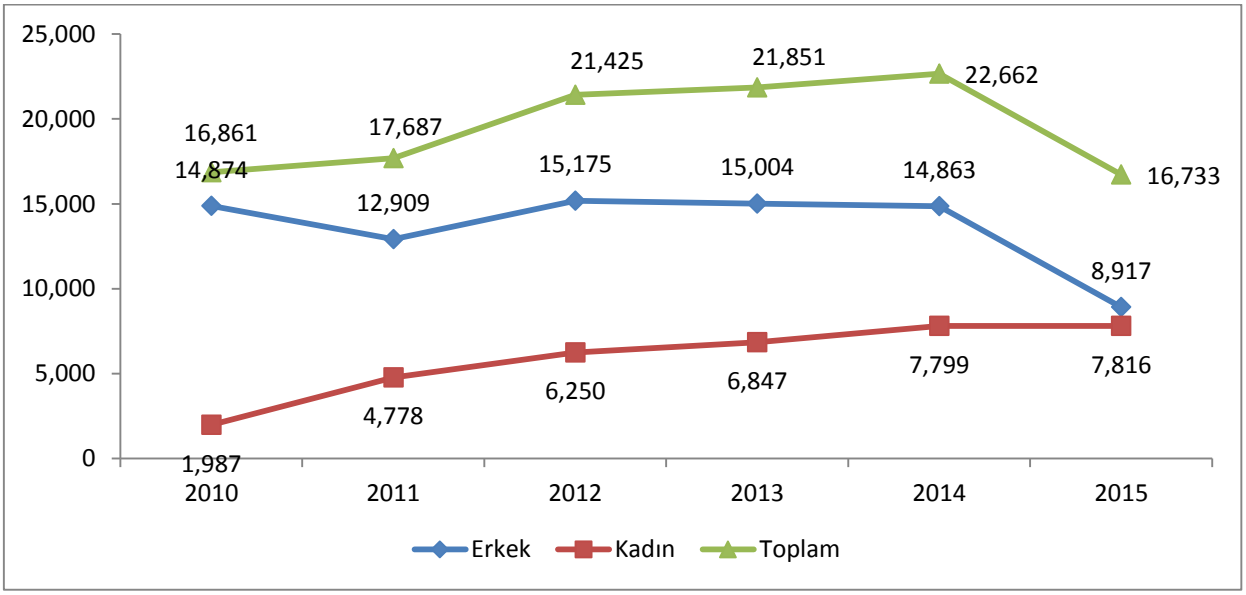

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında KÜTAHYA ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 16 bin 861 kişinin 14 bin 874'ü erkeklerden, geri kalan 1987 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 16 bin 733 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz

alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 1987 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 293 oranında artışla 7 bin 816'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi KÜTAHYA işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 1: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5324
BÜRO MEMURU (GENEL)	840
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	619
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	428
SEKRETER	360
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	352
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	337
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	335
MADENCİ (GENEL)	291
ÖN MUHASEBECİ	257
DİĞER MESLEKLER	7590
Toplam	16733

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de KÜTAHYA ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte KÜTAHYA ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 324 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Temizlik Görevlisi, Sekreter, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Temsilcisi / Plasiyer, Madenci (Genel) ve Ön Muhasebeci Meslekleri izlemiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 2: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

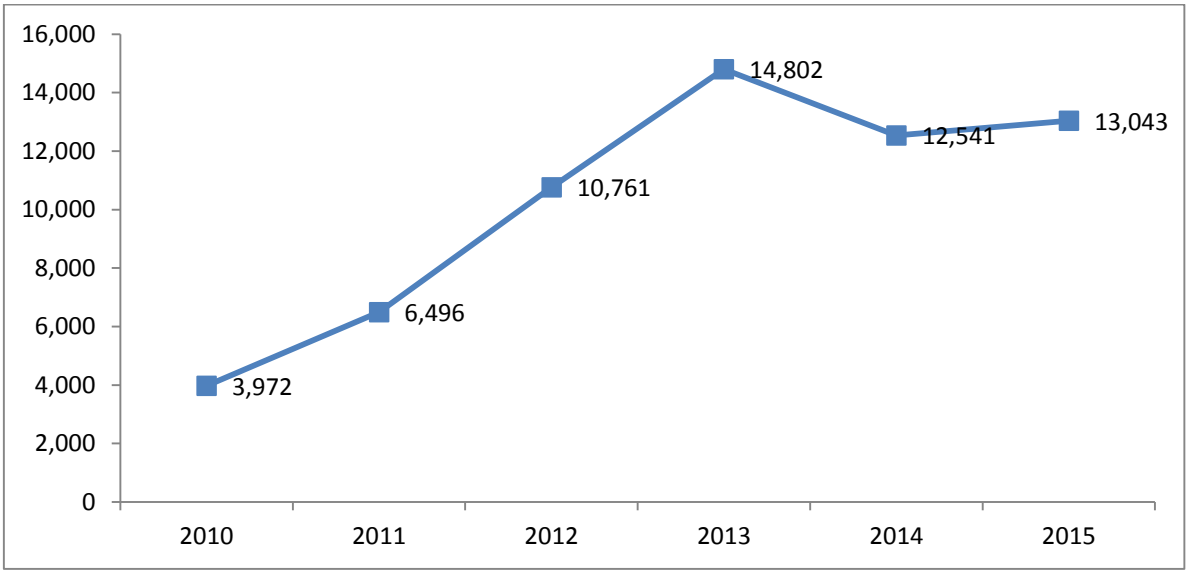

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 3 bin 972 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 13 bin 43 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5419
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1402
KABLO MONTAJ İŞÇİSİ	399
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	384
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	374
ÖN MUHASEBECİ	316
YATAK/BAZA DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ	256
DİĞER HİZMETÇİLER VE İLGİLİ HİZMET İŞÇİLERİ	220
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	170
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	166
Diğer Meslekler	3937
Toplam	13043

Kaynak: İŞKUR

KÜTAHYA ilinde 2015 yılında 13 bin 43 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Diğer beden işçisi (genel), temizlik görevlisi ve kablo montaj işçisi, farklı olarak dördüncü sırada şoför-yük taşıma mesleği yer almıştır. daha sonra bu meslekleri güvenlik görevlisi, ön muhasebeci, yatak/baza dikiş makinesi operatörü, diğer hizmetçiler ve ilgili hizmet işçileri, satış temsilcisi / plasiyer ve dikiş makinesi operatörü-kumaş meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. KÜTAHYA ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 3: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

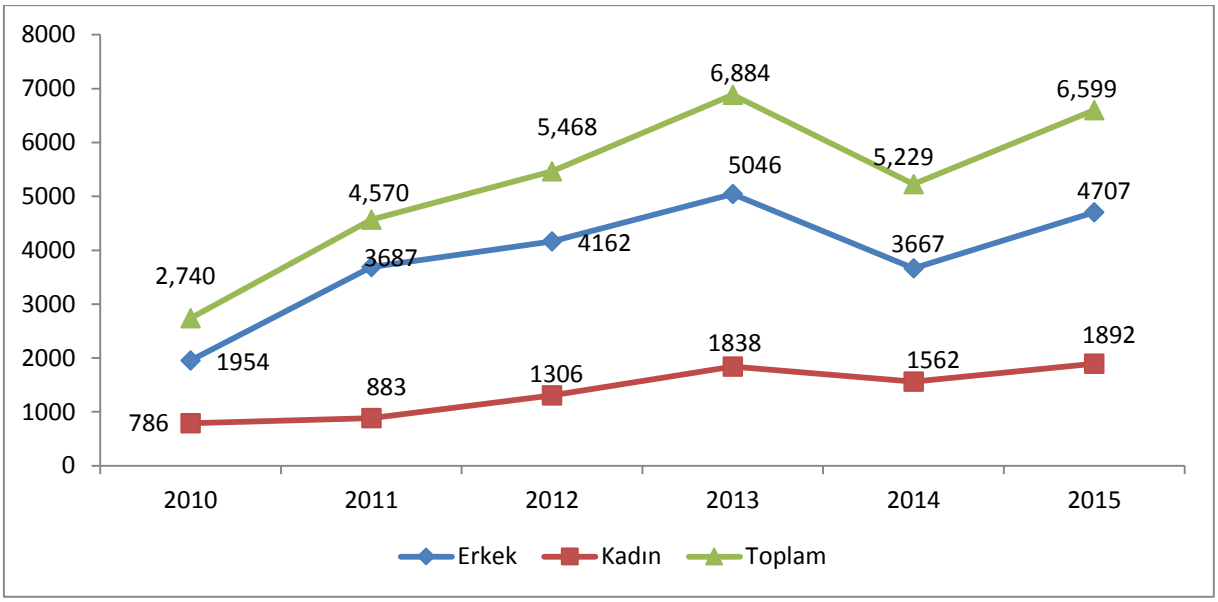

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 740 olan KÜTAHYA ilinde işe yerleştirilenlerin bin 954'ü erkeklerden, geri kalan bin 876 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2012 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılına değin artış göstermiştir. 2015 yılında KÜTAHYA ilinde 6 bin 599 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yaklaşık yüzde 71,3'ü erkekler, yüzde 28,7'si ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR

üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 3: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden işçisi (genel)	3502
Kablo montaj işçisi	396
Temizlik görevlisi	275
Diğer hizmetçiler ve ilgili hizmet işçileri	274
Güvenlik görevlisi	206
Şoför-yük taşıma	175
Yatak/baza dikiş makinesi operatörü	104
Dekoratif ev tekstili üretim elemanı	93
Madenci (genel)	90
Çağrı merkezi müşteri temsilcisi	89
Diğer meslekler	1395
Toplam	6599

Kaynak: İŞKUR

KÜTAHYA ilinde işe yerleştirme verilerine göz attığımızda ilk sırada Beden işçisi (genel) mesleği öne çıkmaktadır. Daha sonra Kablo montaj işçisi, Temizlik görevlisi meslekleri takip etmektedir.

KÜTAHYA ilinde açık iş sayısı 13043 olarak gerçekleşmiştir. İlk üç melek de 5416 kişi İle Beden İşçisi (Genel), 1402 kişi ile Temizlik Görevlisi, 399 kişi ile Kablo Montaj İşçisi verilerine ulaşılmıştır.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında KÜTAHYA ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 4: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	78	1.469	615	1.775	24	625	717	3.869	115	4.222
2014	67	1072	268	1.044	11	228	346	2.344	0	0
2013	88	1882	336	1.212	12	308	267	3.268	1	90
2012	113	2.117	108	207	10	263	231	2.587	61	594
2011	83	1.525	42	82	10	233	135	1.840	97	1101
2010	96	1.724	10	12	2	50	231	1.786	41	416

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında 717 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 3 bin 869 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 231 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 717'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 1 bin 786 iken 2015 yılında 3 bin 869 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 10 programın açıldığı ve bu programlardan 12 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 615 program açılmış ve bin 775 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 78 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 469 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 2 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 24'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da 50'den 625'e yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 115 program düzenlenmiş olup bu programlardan 4 bin 222 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. KÜTAHYA ilinde 2015 yılında toplam 11 bin 169 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 5 bin 874'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	6858	3510
2014	6687	3088
2013	5996	2933
2012	4130	2237
2011	2572	1982
2010	2273	1951

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	1129
Şoför-Yük Taşıma	218
Büro Memuru (Genel)	112
Madenci(Genel)	88
İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı	66
Beden İşçisi (Temizlik)	48
Temizlik Görevlisi	48
Kaynakçı(Oksijen ve Elektrik)	41
İnşaat İşçisi	40
Orman İşçisi	38
Diğer Meslekler	1682
Toplam	3510

Kaynak: İŞKUR

Kütahya ili işgücü piyasası içinde Şoför-yük taşıma mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 1129 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken şoför-yük taşıma mesleğinde bu sayı 218 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Büro Memuru (Genel),Madenci(Genel),İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı, Beden İşçisi (Temizlik),Temizlik Görevlisi, Kaynakçı(Oksijen ve Elektrik),İnşaat İşçisi, Orman İşçisi meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri

derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde; Kütahya ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamına dahil olan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kütahya ilinde 473 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 24 bin 997 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

KÜTAHYA ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de KÜTAHYA ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 7: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	121
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	97
İnşaat	66
Ulaştırma ve Depolama	30
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	23
Toptan ve Perakende Ticaret	49
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	20
Eğitim	19
Madencilik ve taş ocakçılığı	17
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	7
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	2
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1
Genel Toplam	418

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Kütahya ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 28,9'u İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Kütahya ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Kütahya ili için önde gelen bir sektör

durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 23,2'si bu sektörde bulunmaktadır.

En az işyeri ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Bilgi ve iletişim ile Finans ve sigorta faaliyetleri 2'şer işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Kütahya ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır..

Şekil 4: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

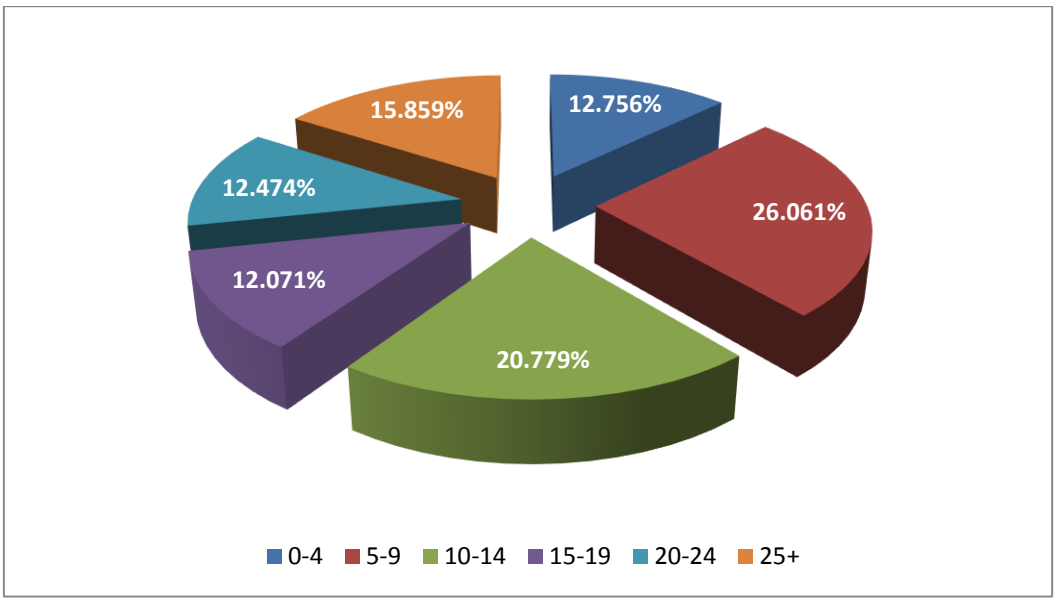

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere KÜTAHYA ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 26,1'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 20,8'dir. İşyerlerinin yüzde 12,1'i 15-19 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 8 işyerinden biri ise 20-24 yaş aralığındaki işyerleri, yüzde 12,8'i 0-4 yıldır faaliyet gösterirken, yüzde 15,9'u 25 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

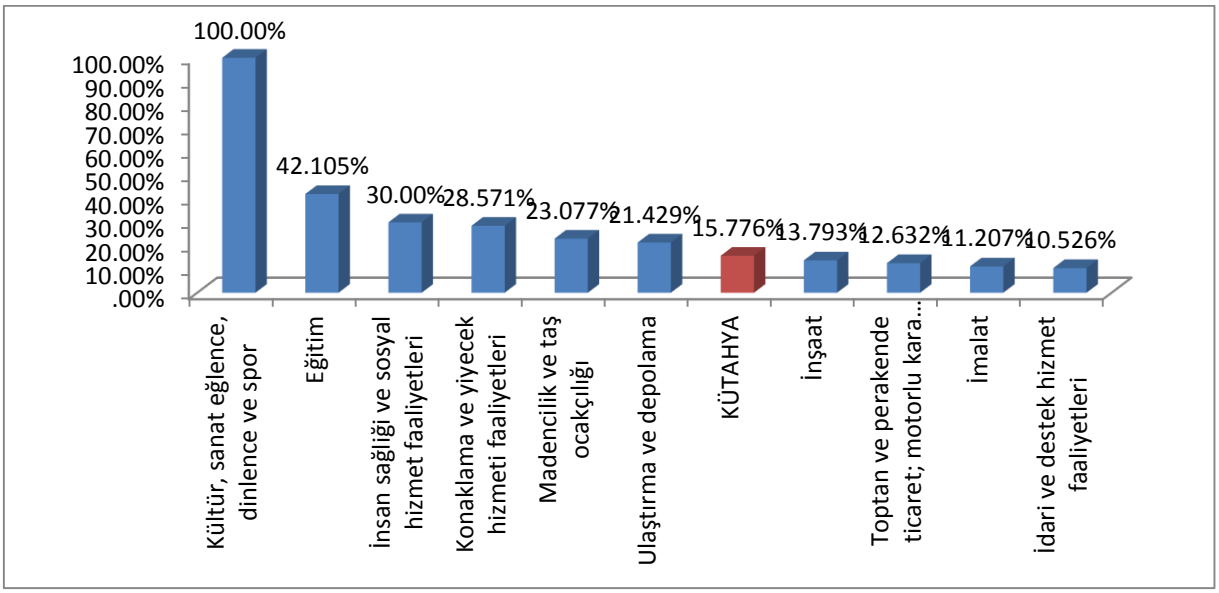

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü part-time, yüzde 42,1'i Eğitim, yüzde 30'u İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe, yüzde 28,6'sı Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe, yüzde 23,1'i Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 21,4'ü Ulaştırma ve depolama sektöründe, yüzde 13,8'inde İnşaat, yüzde 12,6'sı Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe, yüzde 11,2'inde İmalat sektöründe, yüzde 10,5'i de İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe çalışmaktadır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

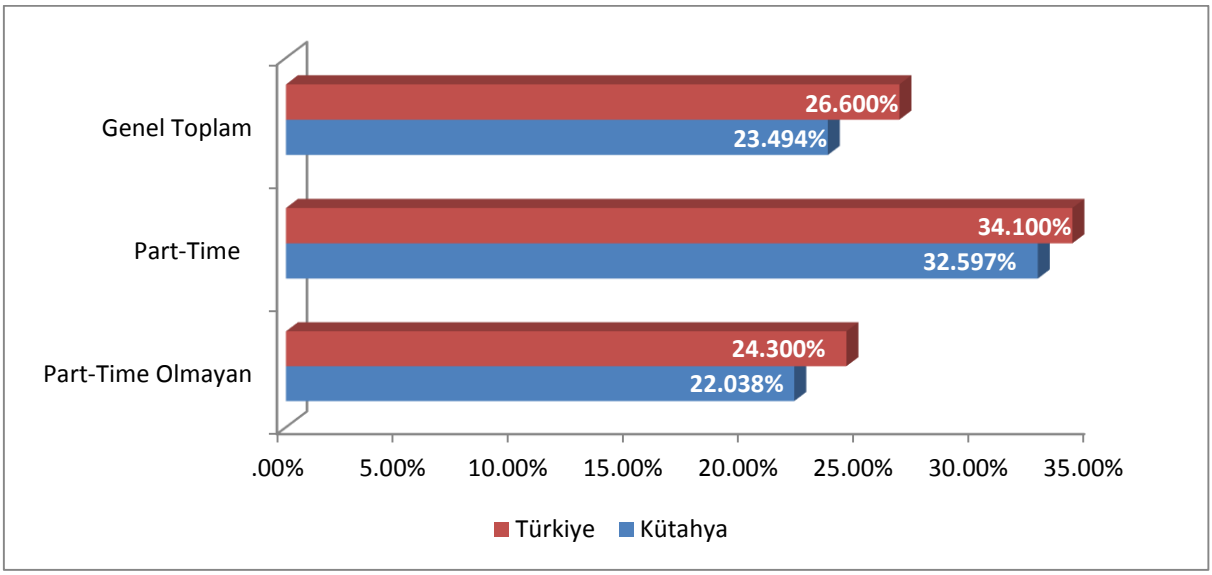

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Kütahya ilinde bu oran yüzde 23,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Kütahya ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 32,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 22,0 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Kütahya ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

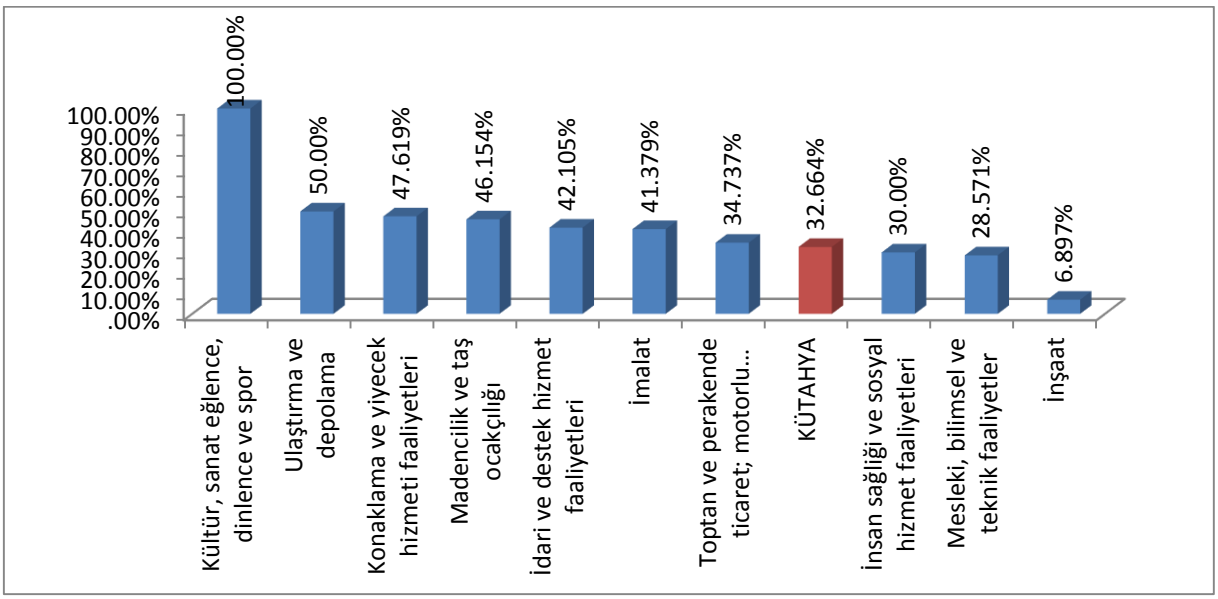

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde işyerlerinin yüzde 32,7'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Kütahya ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Kültür sanat eğlence dinlence ve spor sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Kültür sanat eğlence dinlence ve spor sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Kütahya ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Kültür sanat eğlence dinlence ve spor, Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

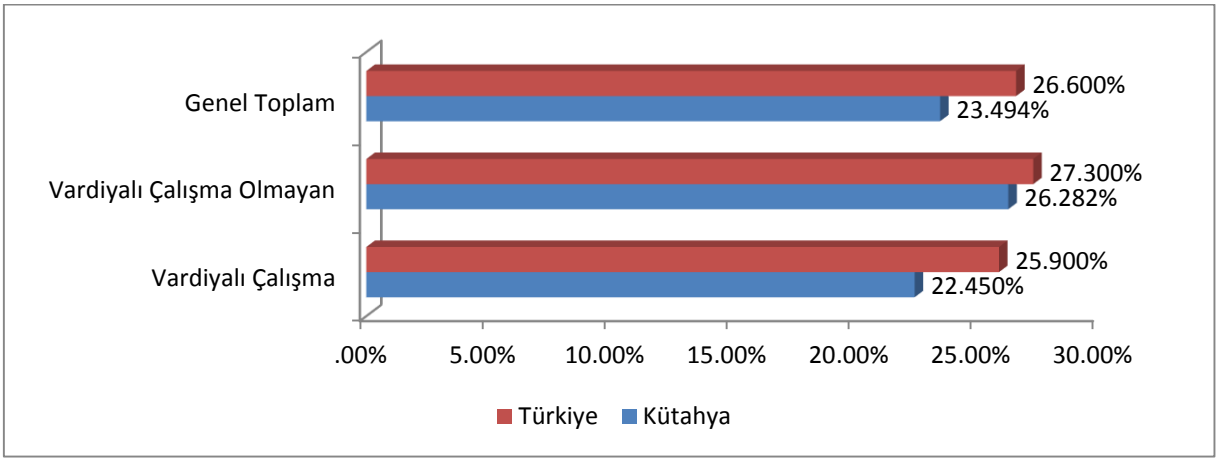

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 22,4'ü kadın, yüzde 77,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 26,3'ü yükselmektedir.

Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak KÜTAHYA ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 25,2'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,4 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark KÜTAHYA ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

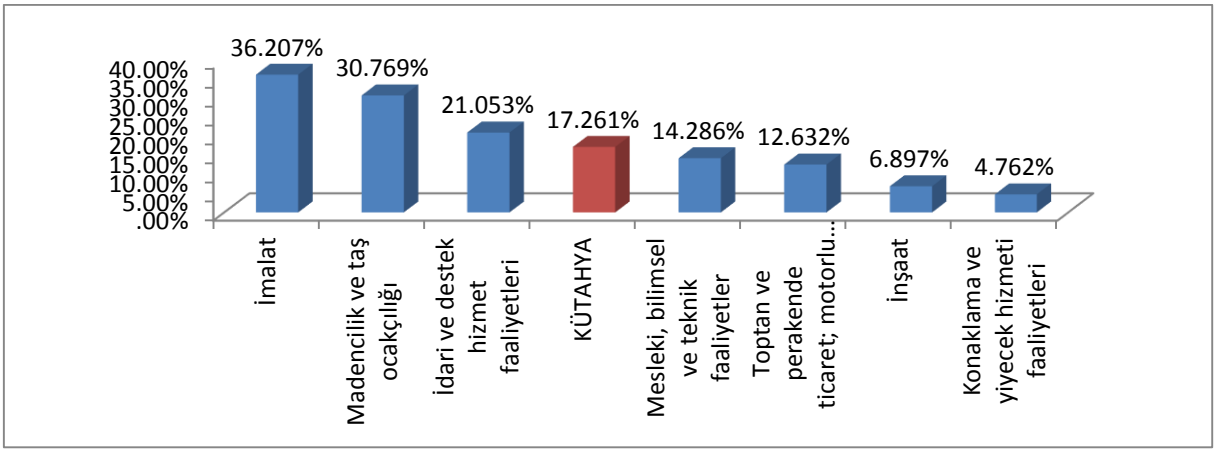

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde 7 sektörde işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 36,2'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 30,8 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Kütahya ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Kütahya ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Kütahya ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

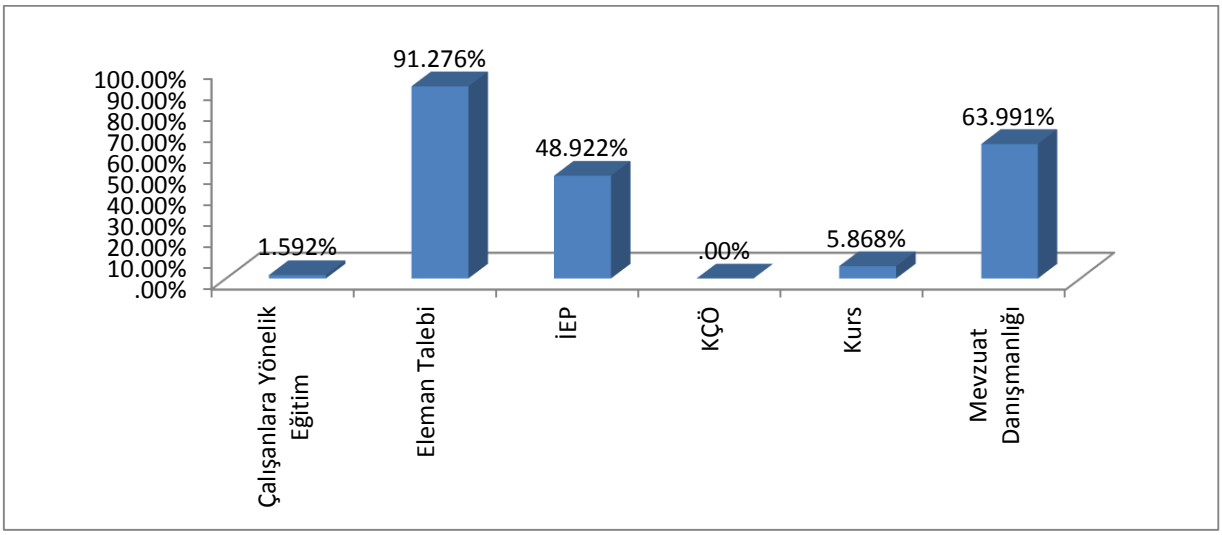

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 64,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Kütahya ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 91,3'ü İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 64,0'ü mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Kütahya ilinde yüzde 48,9 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 11: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

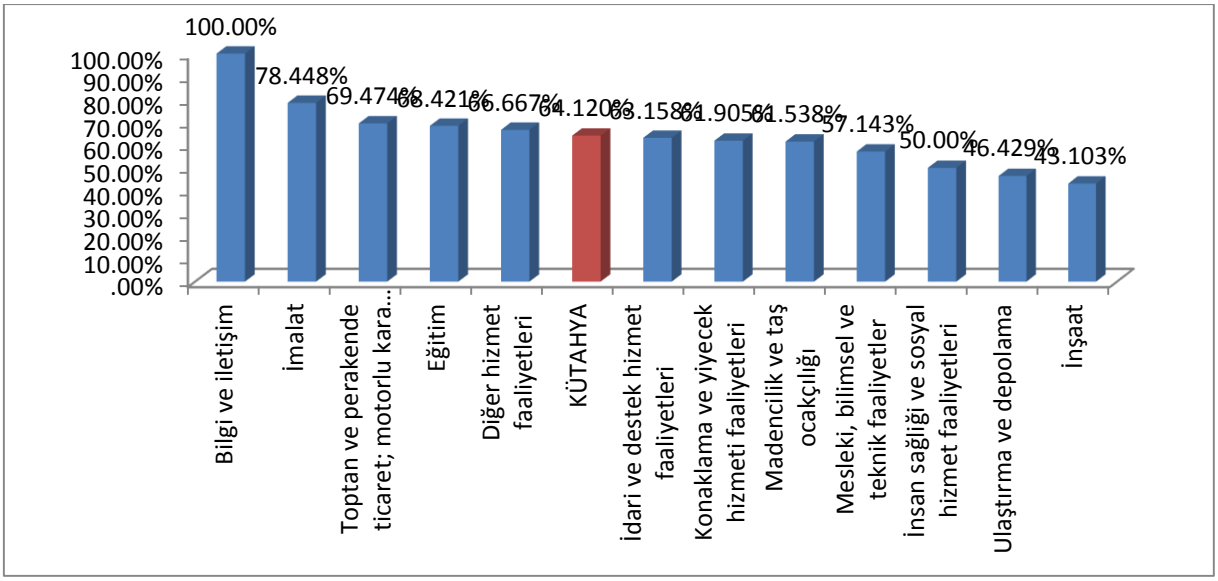

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Kütahya ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Ulaştırma ve Depolama ile İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 8: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Bilgi ve iletişim	0,00%	100,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
İmalat	3,30%	95,60%	52,70%	0,00%	9,90%	61,50%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,00%	95,50%	54,50%	0,00%	4,50%	71,20%
Eğitim	0,00%	84,60%	53,80%	0,00%	0,00%	69,20%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,00%	50,00%	100,00%	0,00%	0,00%	50,00%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,00%	91,70%	25,00%	0,00%	0,00%	41,70%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,00%	84,60%	38,50%	0,00%	0,00%	61,50%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,00%	100,00%	37,50%	0,00%	0,00%	50,00%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,00%	100,00%	25,00%	0,00%	25,00%	100,00%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,00%	80,00%	80,00%	0,00%	0,00%	80,00%
Ulaştırma ve depolama	0,00%	76,90%	38,50%	0,00%	0,00%	69,20%
İnşaat	4,00%	80,00%	40,00%	0,00%	8,00%	64,00%
KÜTAHYA	1,60%	91,30%	48,90%	0,00%	5,90%	64,00%

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde Bilgi ve İletişim sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi eleman talebi alanındaki hizmetinden

faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Diğer Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Eğitim, İnşaat ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri olmuştur.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Kütahya ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 12: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

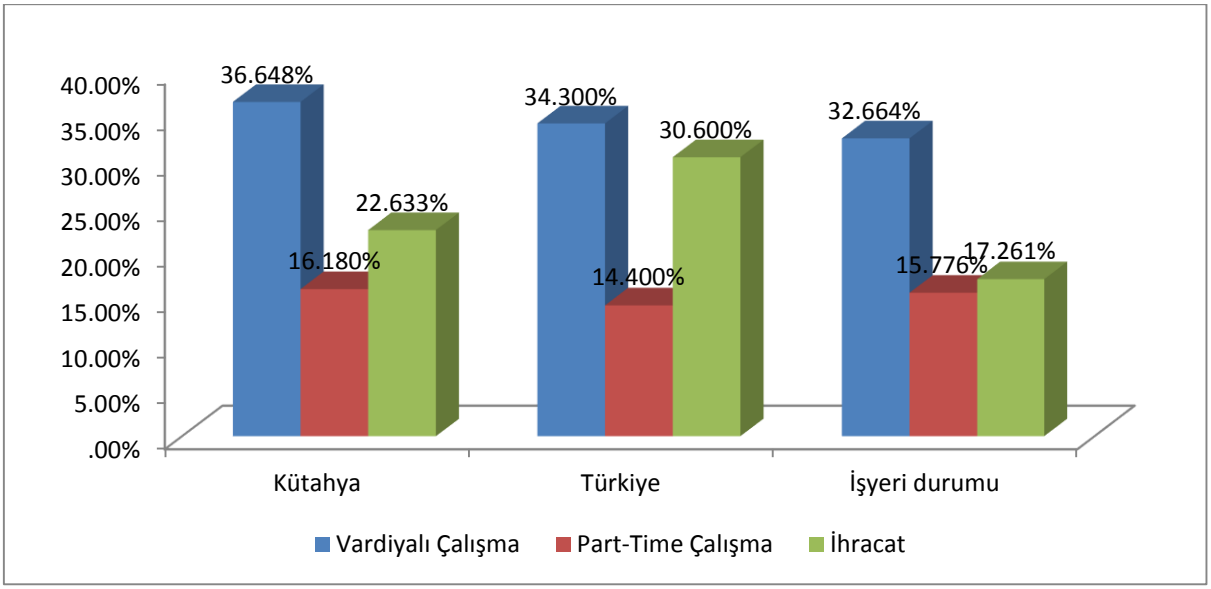

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. KÜTAHYA ilinde ise bu oran yüzde 32,7 olarak gerçekleşmiştir. Ancak KÜTAHYA ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 36,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

KÜTAHYA ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

KÜTAHYA ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

KÜTAHYA ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 42 bin 709 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 31 bin 941 çalışan erkeklerden, 10 bin 769 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 9: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.199	46	1.245
İmalat	10.340	3.128	13.469
İnşaat	1.840	126	1.966
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2.413	1.093	3.505
Ulaştırma ve depolama	924	86	1.009
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	608	430	1.038
Bilgi ve iletişim	11	15	26
Finans ve sigorta faaliyetleri	72	9	81
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	112	22	134
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.099	337	1.436
Eğitim	233	240	473
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	207	334	541
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	49	0	49
Diğer hizmet faaliyetleri	18	7	25
Genel Toplam	**19.125**	**5.873**	**24.997**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Kütahya ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kütahya ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 76,7 oranında, kadınlarda ise yüzde 23,3 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 23,3'lük ve yüzde 65,7'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde Bilgi ve İletişim, Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 13: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

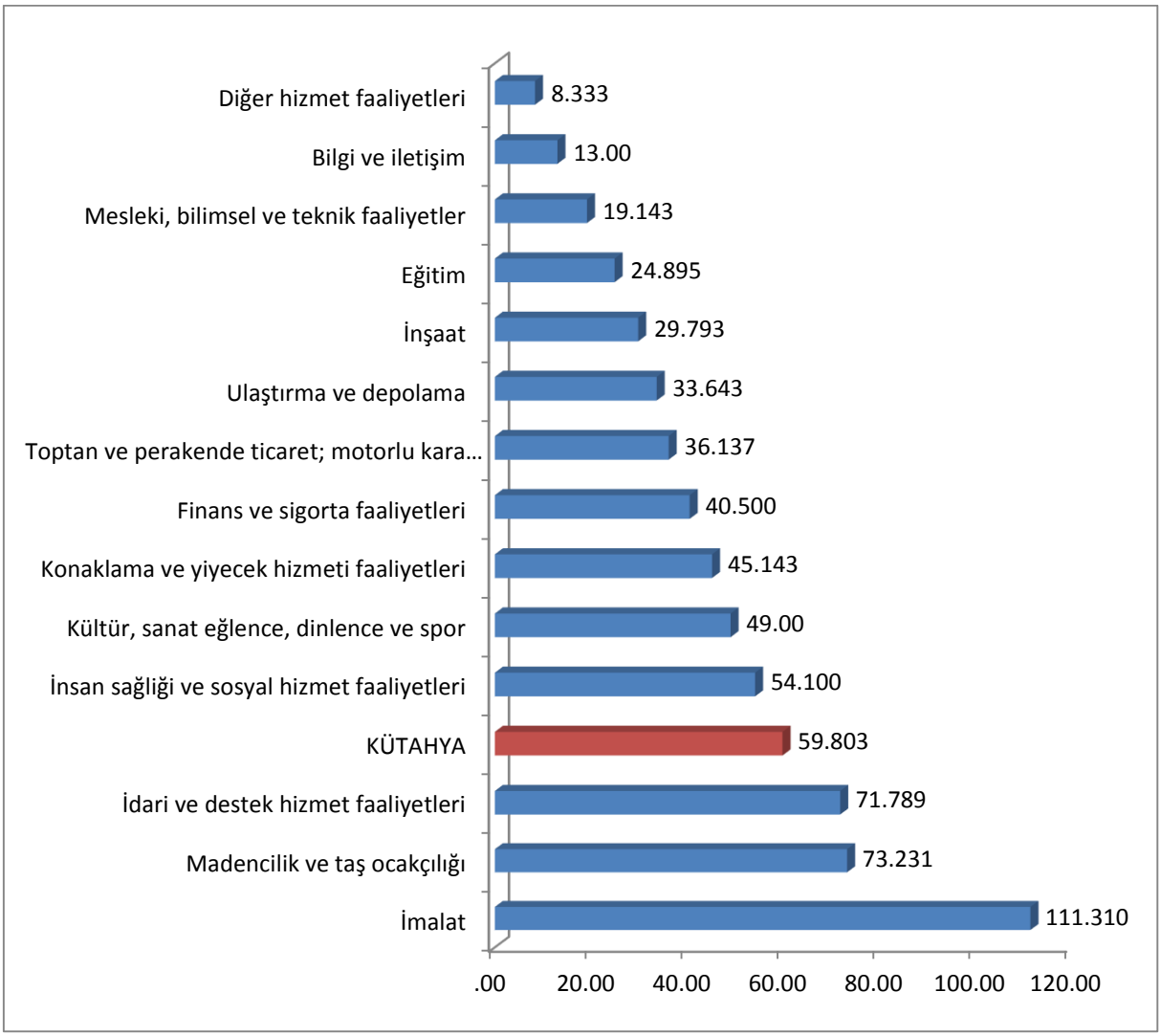

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te KÜTAHYA ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 59,8 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla İmalat sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 111,3; ikinci sırada bulunan Madencilik ve taş ocakçılığı 73,2 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe 71,8 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün KÜTAHYA ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce de ifade edilmişti.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 10: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1.035	456	1.491
Hizmet ve satış elemanları	1.018	439	1.457
Nitelik gerektirmeyen meslekler	1.472	926	2.397
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	133	45	178
Profesyonel meslek mensupları	925	540	1.465
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	4.171	1.371	5.543
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	1.248	348	1.595
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	8.814	1.686	10.501
Yöneticiler	308	62	371
KÜTAHYA	**19.125**	**5.873**	**24.997**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur.

Tablo 11: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	1.675	923	2.598
5-9	3.873	2.195	6.068
10-14	4.247	829	5.077
15-19	1.234	231	1.466
20-24	1.850	748	2.598
25+	6.245	946	7.191
Genel Toplam	19.125	5.873	24.997

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 35,5'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 36,1 ; 10-14 yaş için yüzde 16,3; 15-19 yaş için yüzde 15,7 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 28,7 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 13,1 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 15,9'dur. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 28,7'i 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Eskişehir ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir.

Tablo 12: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Proses işçisi	Kablo montaj işçisi	Porselen ve seramik eşyası imal işçisi
Porselen ve seramik eşyası imal işçisi	Dikiş makinesi operatörü-kumaş	Proses işçisi
Kablo montaj işçisi	Temizlik görevlisi	Kablo montaj işçisi
İmal işçisi	Porselen ve seramik eşyası imal işçisi	İmal işçisi
Şoför-yük taşıma	İmal işçisi	Şoför-yük taşıma
Tuğla ve kiremit presçisi (elle)	Proses işçisi	Dikiş makinesi operatörü-kumaş
Kazmacı-maden ve taşocağı	Paketleme işçisi	Temizlik görevlisi
Büro memuru (idari işler)	Büro memuru (genel)	Tuğla ve kiremit presçisi (elle)
Büro memuru (genel)	Garson (servis elemanı)	Kazmacı-maden ve taşocağı
Pazarlamacı	Desen yapıştırma işçisi	Büro memuru (genel)

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı şehrin gelenekselleşmiş sektörlerinden Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçiliği oluşturmaktadır. Daha sonraki sırayı madencilikle ilişkili olan Proses İşçiliği oluştururken son yıllarda kablo fabrikalarında artış yaşanması sebebiyle üçüncü meslek Kablo Montaj İşçiliği olmuştur. Bu mesleği İmal İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Dikiş Makinesi operatörü-kumaş meslekleri takip etmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 14: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

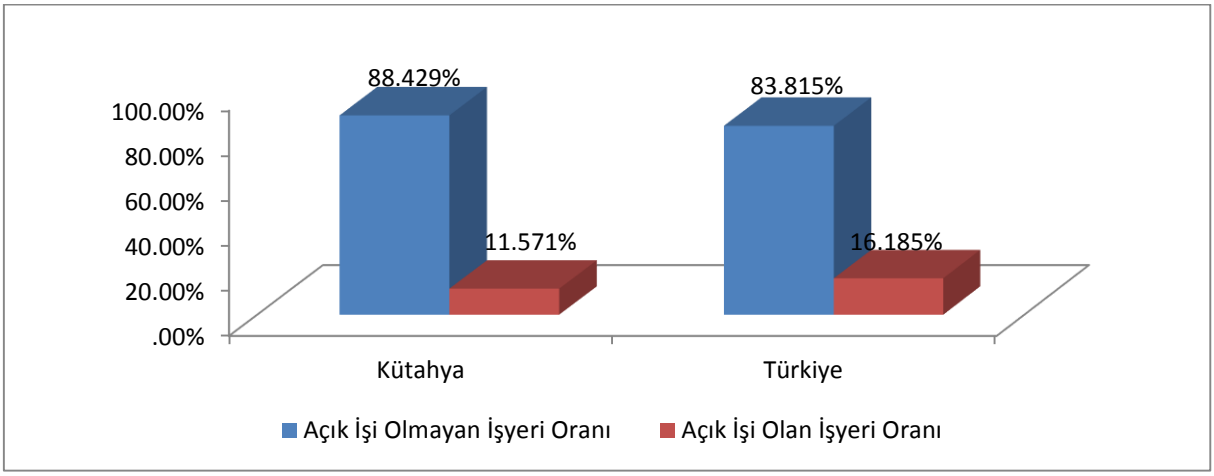

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Kütahya ilinde, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 13: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
İmalat	253
İnşaat	26
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	21
Ulaştırma ve depolama	5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5
Bilgi ve iletişim	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
KÜTAHYA	**329**

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir.329 kişilik açık işin 253 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,2%	7,7%
İmalat	1,8%	17,2%
İnşaat	1,3%	6,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,6%	9,5%
Ulaştırma ve depolama	0,5%	10,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,5%	9,5%
Bilgi ve iletişim	7,1%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,5%	28,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,1%	5,3%
Eğitim	0,0%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,5%	30,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%
KÜTAHYA	**1,3%**	**11,6%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Kütahya ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiş olup açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7.1 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Bilgi ve İletişim sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her 2 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünü yüzde 30,0, Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 28,6 ve yüzde 17,2 ile İmalat sektörü takip etmektedir.

Şekil 15: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

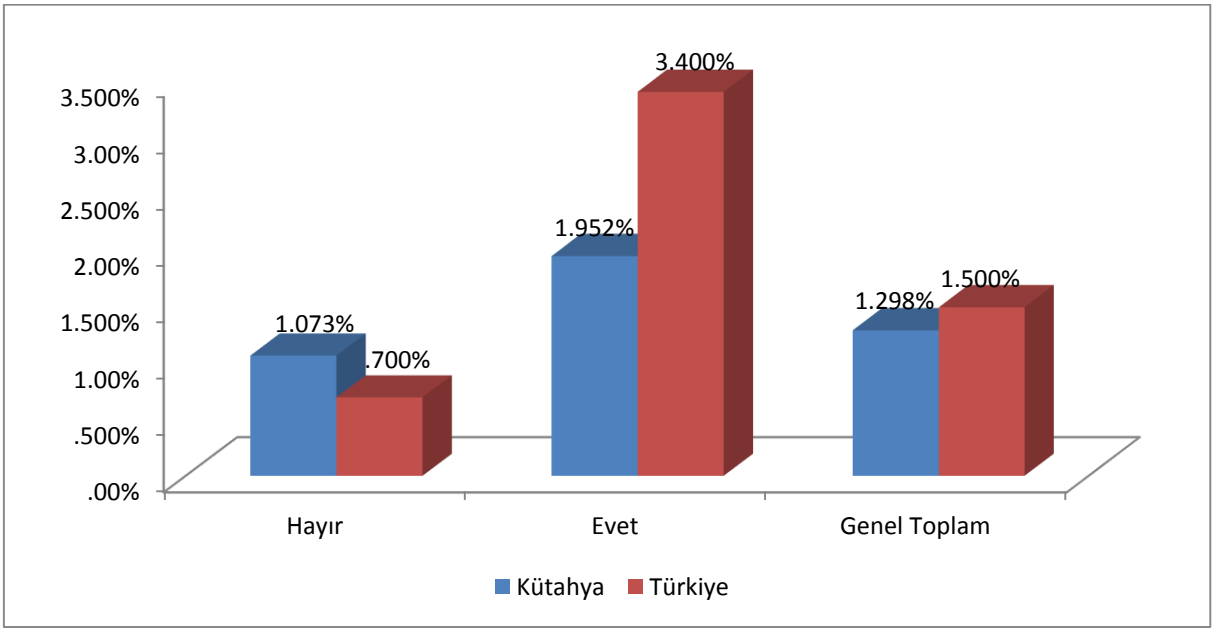

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 2,0; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 1,1 olarak gerçekleşmiştir. KÜTAHYA ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 16: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

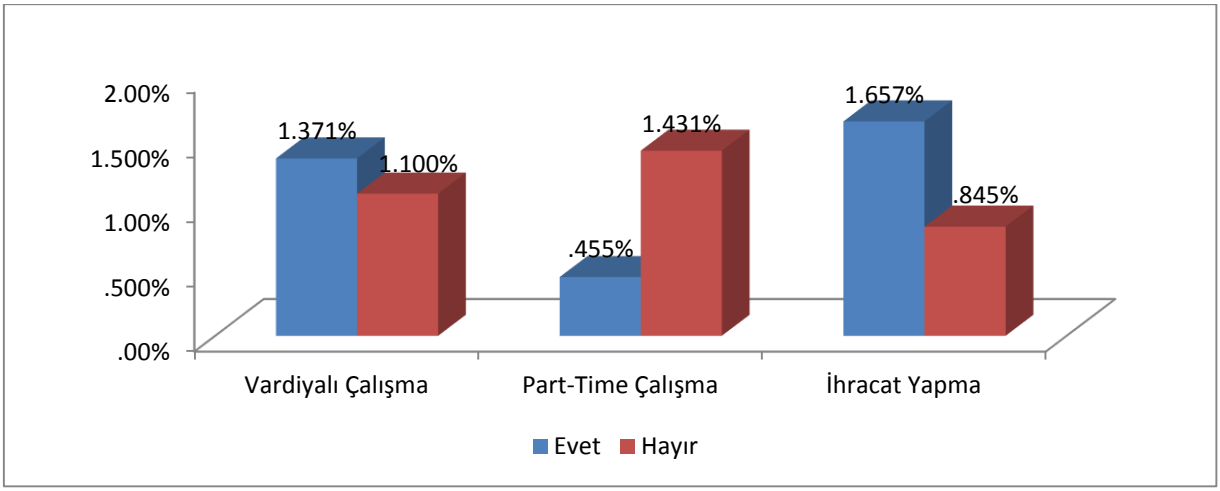

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,4 vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,5, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,4'tür. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,7 yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,8 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

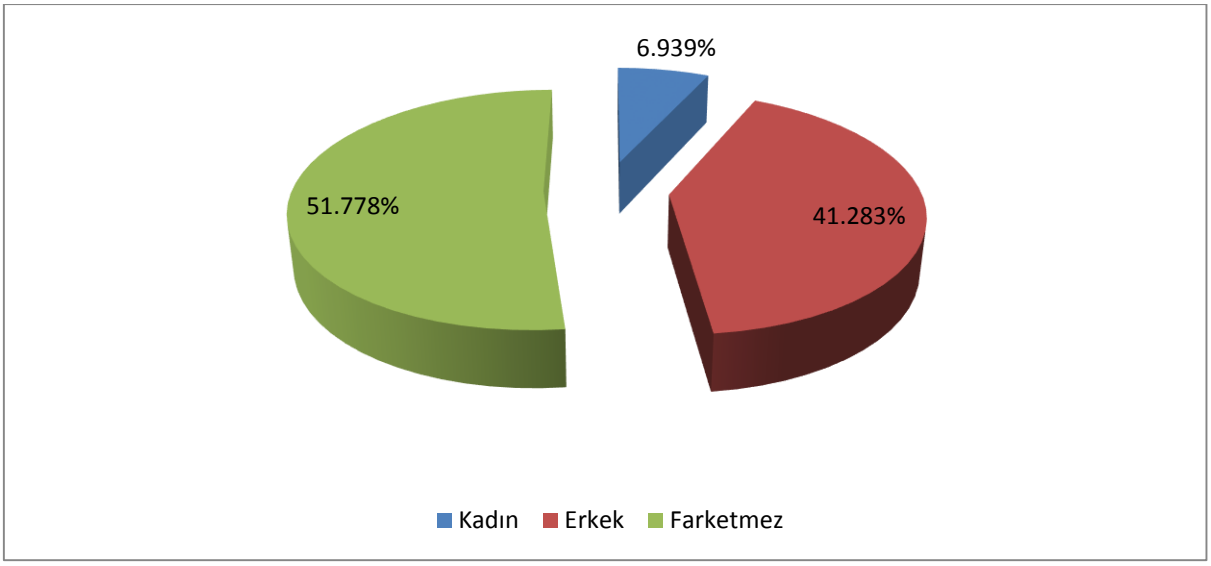

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise KÜTAHYA ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 41,3'inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 6,9 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 51,8 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

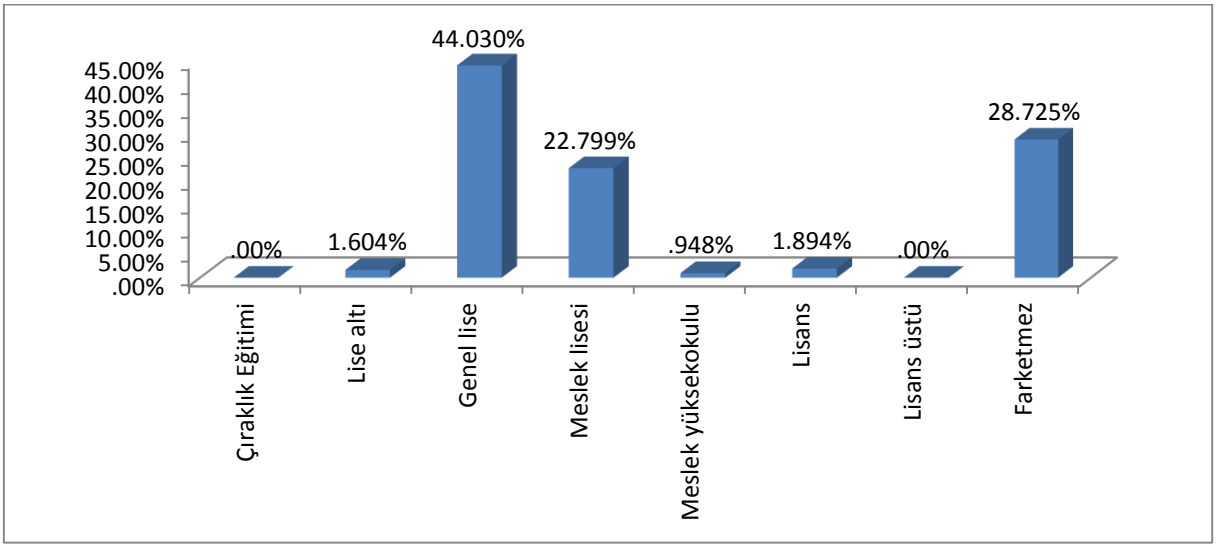

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

KÜTAHYA ilindeki açık işlerin yüzde 44,0'ında işverenler asgari genel lise mezunu işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yaklaşık yarısında genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

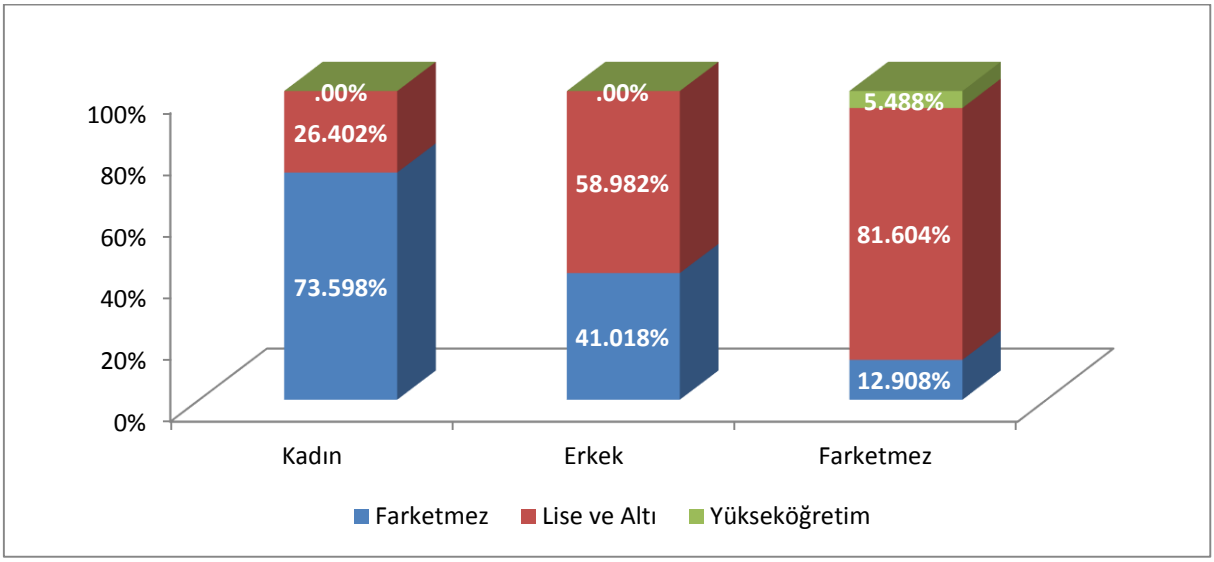

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha az oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için bir talepte bulunulmamıştır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da KÜTAHYA ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 15: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Farketmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	28,4%	70,4%	1,2%
İnşaat	8,7%	87,0%	4,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	61,9%	38,1%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	20,0%	60,0%	20,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40,0%	60,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	50,0%	0,0%	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	62,5%	37,5%
Kütahya	28,7%	68,4%	2,8%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sektör bulunmamaktadır. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektörleri olmuştur.

Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki açık işlerin yüzde 100 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise toptan ve perakende ticaret sektörü olmuştur. İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 61,9'unda işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 38,1'inde da lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

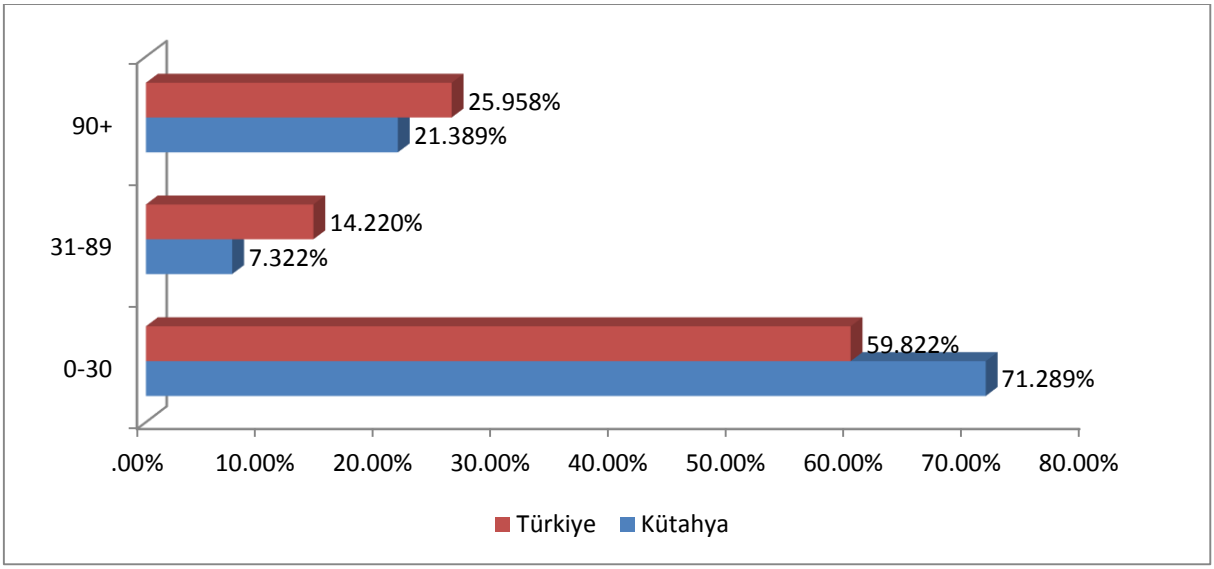

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; KÜTAHYA ilinde açık işlerin yüzde 71,3'ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 7,3'üdür. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu oran 21,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 16: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	26,4%	49,7%	94,6%	71,3%
31-89	73,6%	4,6%	0,6%	7,3%
90+	0,0%	45,7%	4,8%	21,4%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 26,4 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 49,7 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık

iş arama süresi bulunmazken erkeklerde yüzde 73,6 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde kadınlar yüzde sıfır iken bu oran erkeklerde yüzde 45,7 olarak ön plana çıkmıştır.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

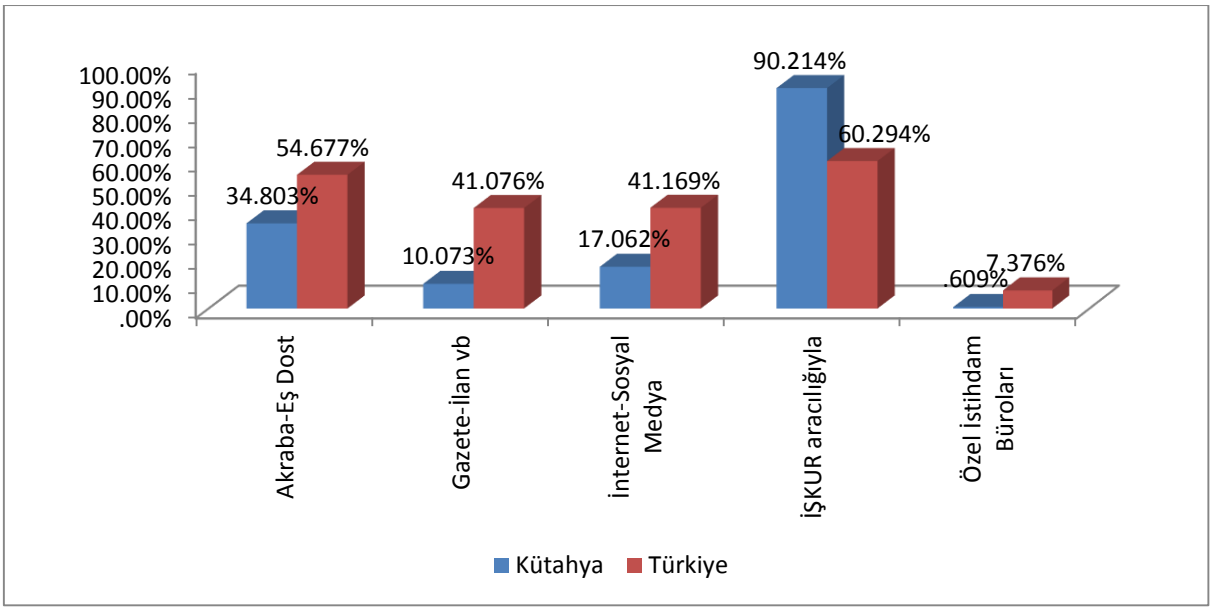

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Kütahya ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Kütahya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 90,2 gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Kütahya ilinde işverenler daha sonra gazete-ilan vb. arama kanalını kullanmıştır. Akraba-eş dost ve İnternet-sosyal medya arama kanalları da yakın oranlarda gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı için Türkiye gerçekleşmelerinin Kütahya iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Ancak özel istihdam bürolarının kullanılması hem Kütahya ili hem de Türkiye geneli için yakın oranlarda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Lise Altı	20,3%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Lise	17,9%	1,4%	0,0%	95,7%	1,4%
Meslek Lisesi	30,5%	41,5%	45,9%	93,2%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	67,9%	0,0%	0,0%	65,6%	0,0%
Lisans	81,7%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Fark etmez	60,8%	0,0%	23,0%	79,0%	0,0%
Genel Toplam	34,8%	10,1%	17,1%	90,2%	0,6%

Kaynak: İPA 2016

Meslek Lisesi talebinin yüzde 93,2'sinde ; Lise Altı talebinin yüzde 100'ü; Genel Lise talebinin ise yüzde 95,7'i; Lisans talebinin yüzde 100'ü; herhangi bir eğitim düzeyi belirtilmeyen taleplerde yüzde 79,0'ı oranında **İŞKUR** arama kanalı olarak kullanılmıştır.

Lise Altı eğitimli işgücü taleplerinde yüzde **100 oranla İŞKUR**; Genel Lise eğitimli işgücü taleplerinde yüzde **95,7 oranla İŞKUR**; Meslek Lisesi işgücü taleplerinde yüzde **93,2 oranla İŞKUR**; Meslek Yüksekokulu işgücü taleplerinde yüzde 67,9 oranla Akraba-Eş Dost; Lisans işgücü taleplerinde yüzde **100 oranla İŞKUR**; herhangi bir eğitim düzeyi belirtilmeyen işgücü taleplerinde **yüzde 79,0'ı** oranında İŞKUR arama kanalı olarak kullanılmıştır.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

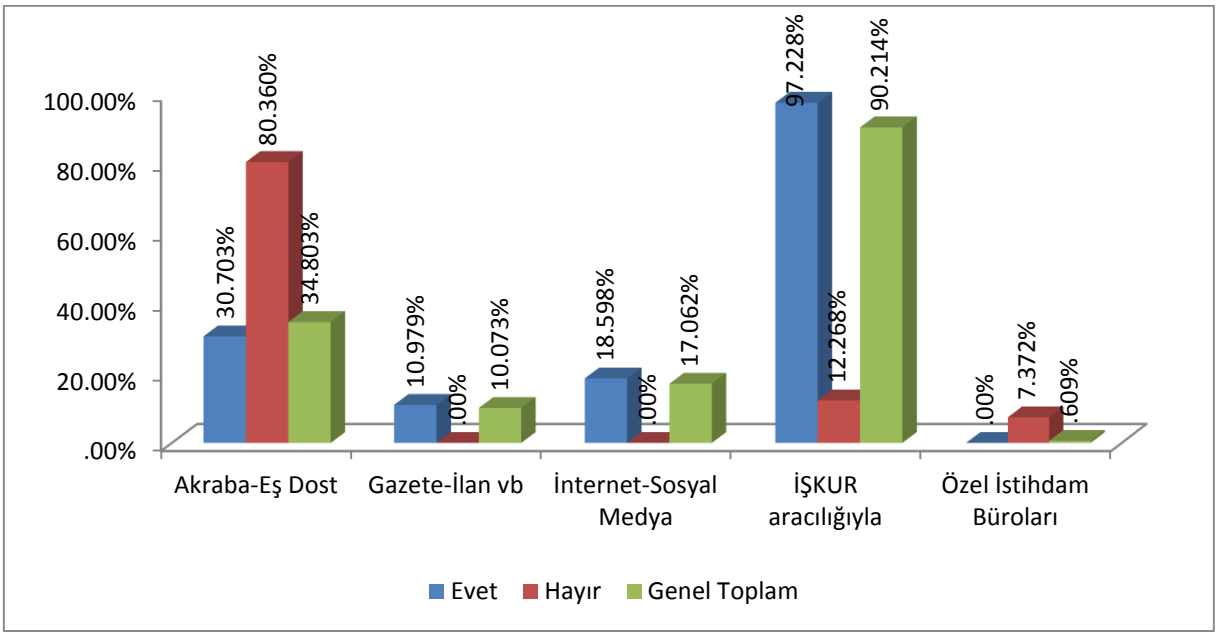

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 97,2 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını hiç kullanmamışlardır.

Tablo 18: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	3	2	1		1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	2	1	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	6	5	3		3
Takım Çalışması	3			4		4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	2	3	5		5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	4	6		6
Bilgisayar kullanımı	6	5	6	7		7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8			8		8
Proje Tabanlı Çalışma	9			9		9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Kütahya ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. İkinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ve daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama, Proje Tabanlı Çalışma becerisi gelmektedir.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 19: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	4
Hizmet ve satış elemanları	13
Nitelik gerektirmeyen meslekler	24
Profesyonel meslek mensupları	14
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	175
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	20
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	78
KÜTAHYA	**329**

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 53,2'dir. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Kütahya ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 3,1 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	53,3%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	23,8%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	7,3%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek Mensupları	6,0%
Profesyonel meslek mensupları	4,3%
Hizmet ve satış elemanları	4,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1,3%

Kaynak: İPA 2016

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek gruplarından bazıları Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 21: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	17,9%	4,2%	46,7%	24,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	9,1%	6,7%	8,6%	7,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	27,1%	6,9%	4,9%	6,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	1,0%	14,9%	7,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	56,2%	7,7%	31,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	7,4%	2,9%	5,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	45,9%	17,6%	14,3%	16,7%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 68,6 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 21,9 oranında Profesyonel meslek Mensuplarında istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 31,4'ü bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 77,8'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları olmuştur.

Tablo 22: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

BECERİLER	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	Genel Toplam
KÜTAHYA	**24,05786872**	**67,11330163**	**78,232759**	**77,51724124**	**1023,494015**	**112,2811249**	**385,7516984**	**1768,448**
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	3	5	1	*	3	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	5	3	1	1	4	1	1	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	2	*	3	2	6	5	3
Takım Çalışması	7	4	2	6	3	5	2	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	5	*	7	5	2	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6		4	4	6	3	6	6
Bilgisayar kullanımı	1	6	*	2	*	7	*	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	*	*	*	*	4	*	8

Kaynak: İPA 2016

* Meslek gruplarına göre açık işlerde bu beceri düzeyi talep edilmemiştir

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar kullanımı, ikinci sırada Hesap Yapabilme gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise yabancı dil becerisinin talep edildiği tek meslek grubu olmuştur. İlk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmekte olup Bilgisayar kullanımı ikinci sırada yerini almıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar mesleğinde ilk iki öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneği becerileri önemini korumuştur.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarında ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek Mensuplarında aranan ilk beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olarak karşımıza çıkmıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	75,1%	0,0%	0,0%	49,3%	0,0%
Hizmet ve satış elemanları	40,0%	0,0%	25,1%	68,2%	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	91,3%	0,0%	0,0%	34,8%	0,0%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	_				
Profesyonel meslek mensupları	78,0%	14,0%	0,0%	57,6%	14,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	17,3%	11,3%	6,5%	98,8%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 98,8'i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-eş dost kanalıdır. Akraba eş-dost kanalının en çok kullanıldığı meslek grubu sadece Nitelik gerektirmeyen meslekler olmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin yüzde 91,3'ü Akraba eş-dost kanalına iletilmiştir.

Tablo 24: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Takım Çalışması	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Bilgisayar kullanımı	Satış ve Pazarlama Becerisi	Yabancı Dil
KABLO MONTAJ İŞÇİSİ	3	1				2				
MAKİNE BAKIMCI			3	1	2		4			
PROSES İŞÇİSİ		2		1		3				
BİLGİSAYARLI MAKİNE (CNC OPERATÖRÜ)			3	1	2					
İŞLETME ELEKTRİK BAKIM USTASI			3	1	2					
BİSKÜVİ ŞEKİLLENDİRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	2			1						
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI		1		3	2					
MEYDANCI - KONFEKSİYON				1						
KONFEKSİYON İŞÇİSİ		1		3	2					

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Kütahya ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Kablo Montaj İşçisi mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Makine Bakımcı mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir

Tablo 25: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Meydancı - konfeksiyon	Makine bakımcı	Kablo montaj işçisi
Ebe	Bisküvi şekillendirme makinesi operatörü	Makine bakımcı
Satış temsilcisi / plasiyer	Proses işçisi	Proses işçisi
Sekreter	Bilgisayarlı makine (cnc operatörü)	Meydancı - konfeksiyon
Muhabir	İşletme elektrik bakım ustası	Bisküvi şekillendirme makinesi operatörü
Editör-gazete, dergi vb.	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı	Bilgisayarlı makine (cnc operatörü)
	Diğer cam ve seramik fırın işçileri	İşletme elektrik bakım ustası
	Konfeksiyon işçisi	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı
	Seramik sırlama makinesi operatörü	Beden işçisi (genel)

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Kablo Montaj İşçisi, Makine Bakımcı, Proses İşçisi ve Meydancı-Konfeksiyon elemanıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Meydancı-konfeksiyon, Ebe, Satış Temsilcisi, Plasiyer ve sekreter meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Bisküvi Şekillendirme Makinesi Operatörü, Makine Bakımcı ve Proses İşçisi meslekleridir

Tablo 26: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Takım Çalışması	6	4	3	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	5	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	6	1	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)		2	6	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme		3	5	6
Bilgisayar kullanımı	2	7	7	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	8		8
Proje Tabanlı Çalışma		9	8	9

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik aynıdır olup Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle KÜTAHYA ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

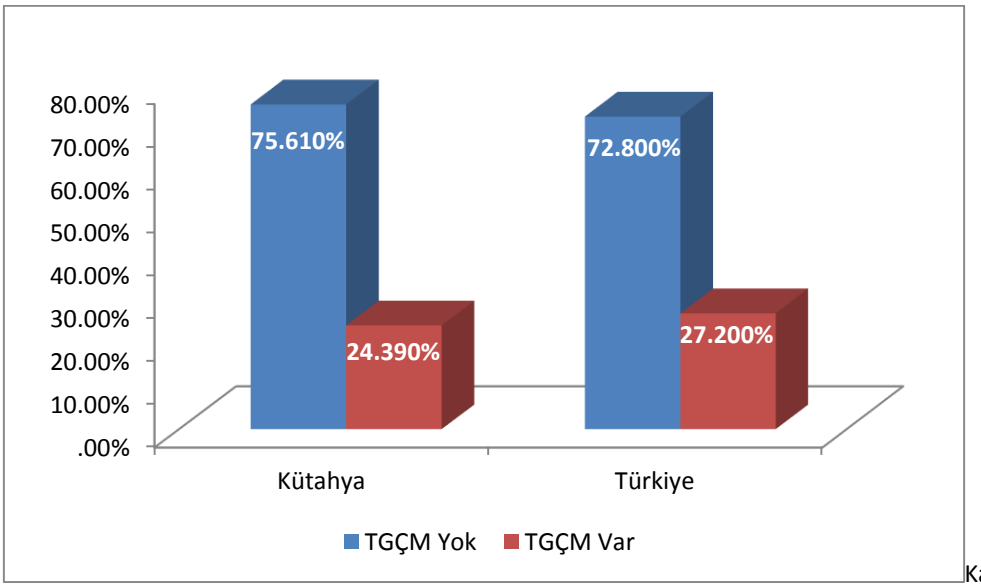

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. KÜTAHYA ilinde ise 20+ istihdamlı 473 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 149 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 24,4 ile KÜTAHYA ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

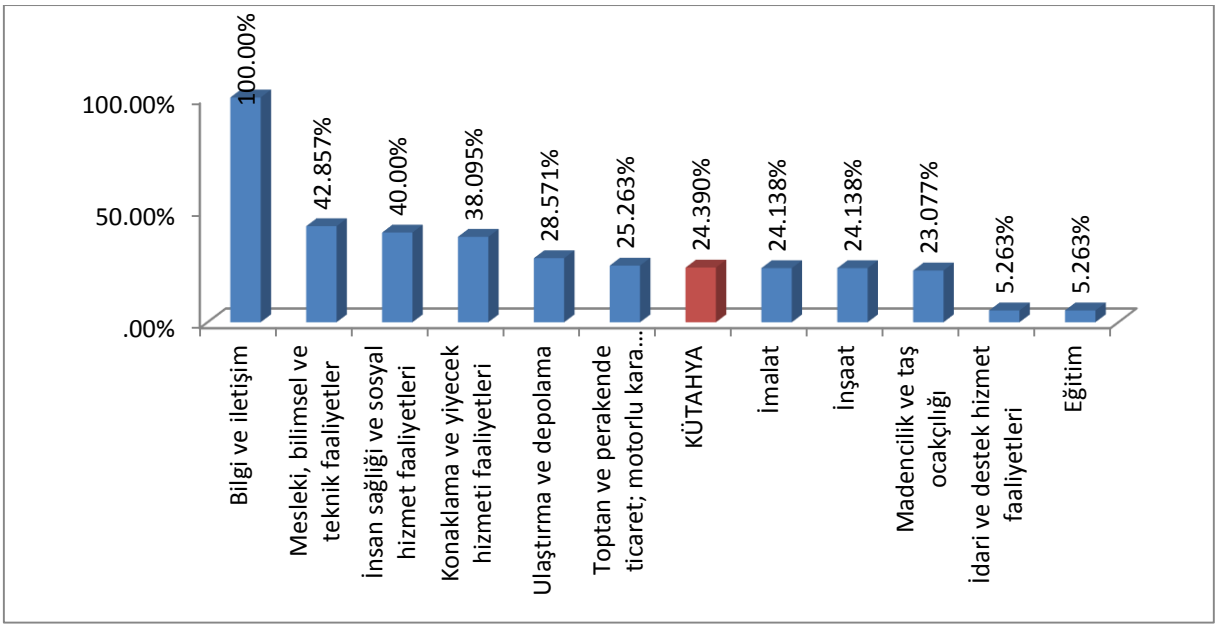

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Finans ve sigorta faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus

olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Bilgi ve iletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi KÜTAHYA ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Bilgi ve iletişim	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	42,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	38,1%
Ulaştırma ve depolama	28,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25,3%
KÜTAHYA	24,4%
İmalat	24,1%
İnşaat	24,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	23,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,3%
Eğitim	5,3%
Bilgi ve iletişim	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

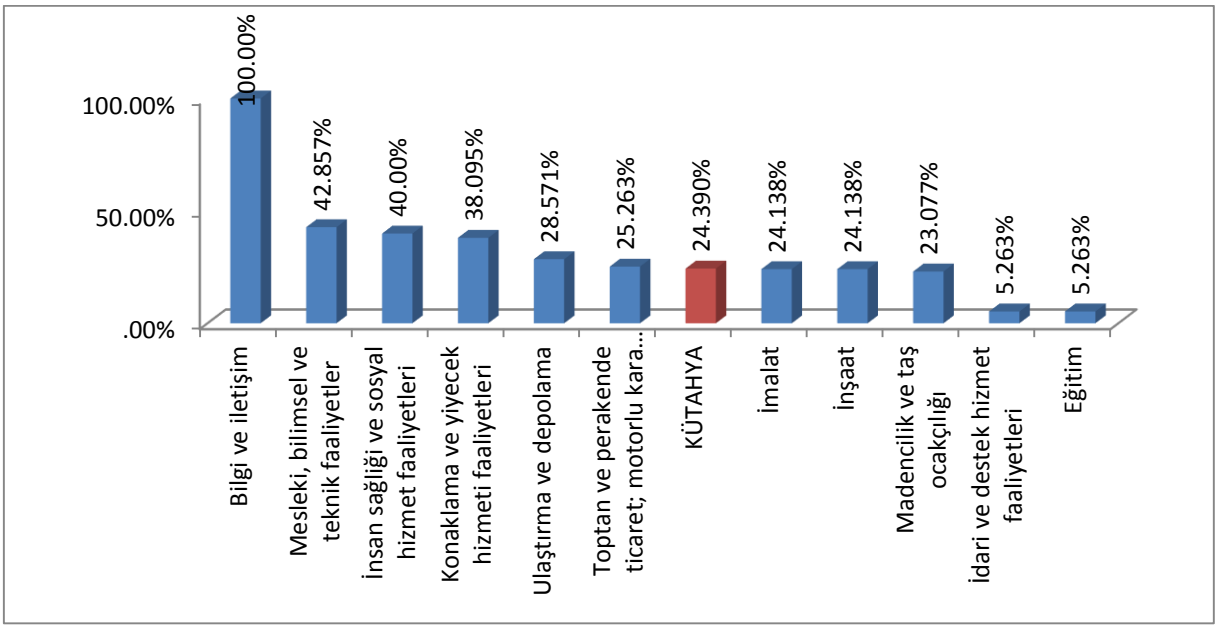

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok kişi ile Bilgi ve İletişim meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 100'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Kütahya ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Tablo 28: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
İnşaat kalıpçısı (ahşap)	6,8%
Elektrikçi (genel)	5,7%
Proses işçisi	5,5%
Doğalgaz tesisat teknisyeni	5,4%
Makine bakımcı	4,9%
Şoför (yolcu taşıma)	4,1%
Forklift operatörü	3,5%
Şoför-yük taşıma	3,3%
İşletme elektrik bakım ustası	3,3%
Pazarlamacı	3,3%

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada yüzde 6,8 oranıyla İnşaat Kalıpçısı (Ahşap) Mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla yüzde 5,7 oranıyla Elektrikçi (Genel), yüzde 5,5 oranıyla Proses İşçisi meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Elektrikçi (Genel), Proses İşçisi, Makine Bakımcı, Pazarlamacı olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. KÜTAHYA ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

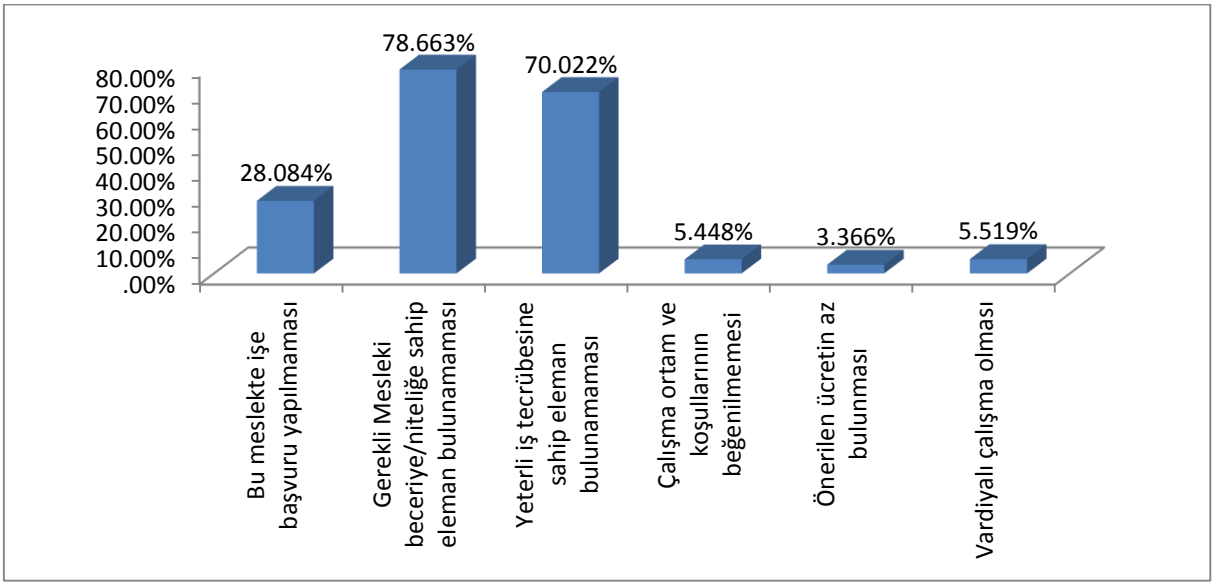

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

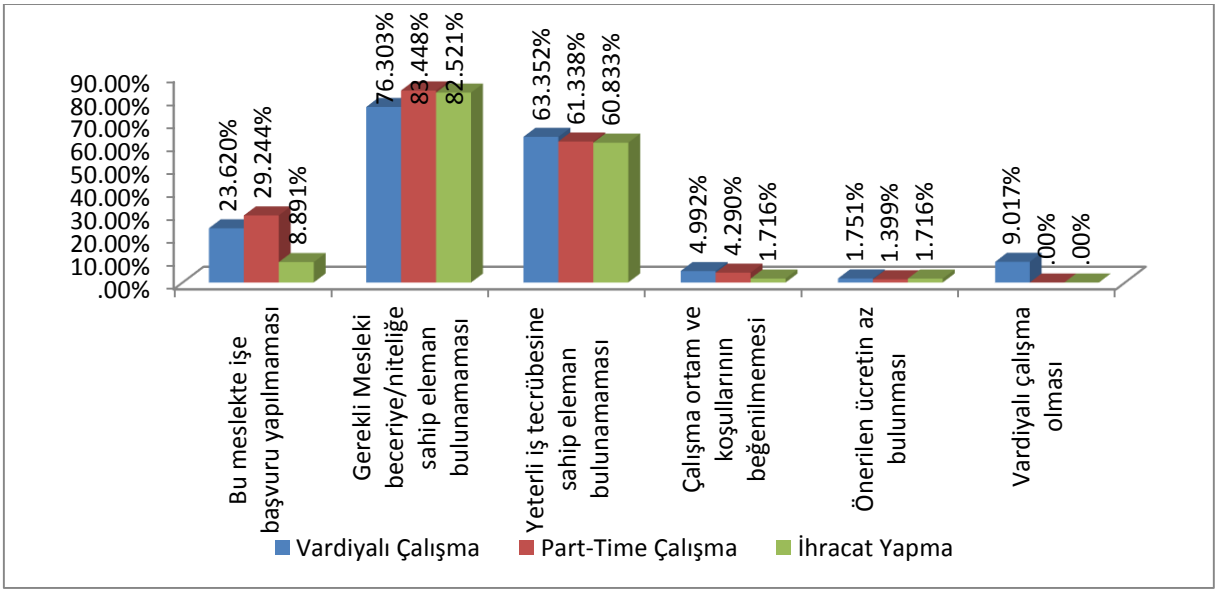

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 82,5 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca Kütahya ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 29: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	36,3%	55,8%	72,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Hizmet ve satış elemanları	36,1%	78,2%	68,2%	14,3%	6,9%	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	25,5%	23,8%	24,7%	51,5%	0,0%	0,0%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	61,0%	70,2%	61,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	22,8%	86,9%	67,5%	3,0%	2,1%	10,8%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	10,0%	93,5%	66,6%	1,6%	1,6%	4,9%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	42,3%	64,4%	84,6%	5,6%	7,1%	2,9%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Kütahya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin tek bir tane olduğu dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 30: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
İnşaat kalıpçısı (ahşap)	52,7%	100,0%	100,0%	*	*	47,3%
Elektrikçi (genel)	*	94,4%	28,6%	*	*	*
Proses işçisi	58,3%	*	100,0%	*	*	*
Doğalgaz tesisat teknisyeni	*	100,0%	100,0%	*	*	*
Makine bakımcı	*	100,0%	93,5%	*	*	*
Şoför (yolcu taşıma)	50,0%	91,7%	91,7%	*	8,3%	0,0%
Forklift operatörü	33,6%	66,4%	52,6%	*	*	*
Şoför-yük taşıma	41,0%	100,0%	90,3%	29,9%	29,9%	20,3%
İşletme elektrik bakım ustası	*	100,0%	100,0%	*	*	*

Kaynak: İPA 2016

* Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri veri olarak karşımıza çıkmamıştır.

KÜTAHYA ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, İnşaat kalıpçısı (ahşap), Elektrikçi (genel), Doğalgaz tesisat teknisyeni, Makine bakımcı, Şoför (yolcu taşıma), Forklift operatörü, Şoför-yük taşıma, İşletme elektrik bakım ustası mesleklerinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasının ilk sırada olduğu görülmektedir. Diğer yandan İnşaat kalıpçısı (ahşap), Proses işçisi, Doğalgaz tesisat teknisyeni, Şoför (yolcu taşıma), İşletme elektrik mesleklerinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni söz konusu meslekte en yüksek orana sahip olarak karşımıza çıkmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde KÜTAHYA ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken KÜTAHYA ilinde işverenlerin yüzde 16,9 'u istihdamın artacağını öngörmüştür.. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile yakın olup yüzde 3,8 olarak öngörülmüştür.

Tablo 31: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	15,4%	0,0%	38,5%	46,2%
İmalat	18,1%	3,4%	42,2%	36,2%
İnşaat	15,5%	1,7%	41,4%	41,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	17,9%	2,1%	43,2%	36,8%
Ulaştırma ve depolama	21,4%	14,3%	32,1%	32,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4,8%	14,3%	38,1%	42,9%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	42,9%	0,0%	28,6%	28,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10,5%	5,3%	47,4%	36,8%
Eğitim	21,1%	0,0%	42,1%	36,8%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	10,0%	0,0%	50,0%	40,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
Genel toplam	16,9%	3,8%	41,3%	37,9%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve sigorta faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Ulaştırma ve depolama

sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Finans ve sigorta faaliyetleri, ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Kütahya 'de işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Tablo 32: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Eğitim	24	5,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	3,7%
Ulaştırma ve depolama	30	3,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	3,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	99	2,8%
İmalat	328	2,4%
İnşaat	38	1,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14	1,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	0,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-74	-7,0%
Genel Toplam	478	1,9%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup KÜTAHYA 'da ise bu oran, yüzde 1,9'dur.

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki KÜTAHYA 'da beklenen bin 478 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüne ait iken (negatif yönde), İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 33: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek grubu	Net istihdam değişimi	NİDO
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	246	4,4%
Profesyonel meslek mensupları	46	3,1%
Hizmet ve satış elemanları	30	2,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	31	1,9%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	119	1,1%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	4	0,3%
Yöneticiler	1	0,3%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	1	0,1%
Genel toplam	478	1,9%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. KÜTAHYA ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve Profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, KÜTAHYA ilinde beklenen tüm artışın yüzde 85,9'unu oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Nitelik gerektirmeyen meslekler ile Yöneticiler meslek grupları olup 1 kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Profesyonel meslek mensupları meslek gruplarını ilk sıralara yükseltmektedir. Yöneticiler meslek grubu ile Nitelik gerektirmeyen meslekler ise yüzde 0,1 net istihdam değişimi oranı ile son sırada yer almaktadırlar.

Tablo 34: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Kablo montaj işçisi	Paketleme işçisi (cam)
Beton parke ve bordür taşı döşeme işçisi	Garson (servis elemanı)
Paketleme işçisi (gıda)	Fırıncı ustası-unlu mamuller
Proses işçisi	Ahşap mobilya imalatçısı
Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	İnşaat işçisi
Yatak/baza dikiş makinesi operatörü	Aşçı
Forklift operatörü	Beton pompa-püskürtme operatörü
Özel güvenlik ve koruma meslek elemanı	Hamal/elle taşıma
Beden işçisi (inşaat)	
Teknik satış temsilcisi	

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Kablo montaj işçisi, Beton parke ve bordür taşı döşeme işçisi ,Paketleme işçisi (gıda), Proses işçisi, Akaryakıt satış elemanı (pompacı), Yatak/baza dikiş makinesi operatörü, Forklift operatörü, Özel güvenlik ve koruma meslek elemanı, Beden işçisi (inşaat), Teknik satış temsilcisi mesleklerinde ise artış beklenmektedir.

KÜTAHYA ilinde gelecek dönem en fazla istihdam azalışı olması beklenen ilk üç meslekler sırasıyla Paketleme işçisi (cam), Garson (servis elemanı), Fırıncı ustası-unlu mamuller olarak karşımıza çıkmıştır.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

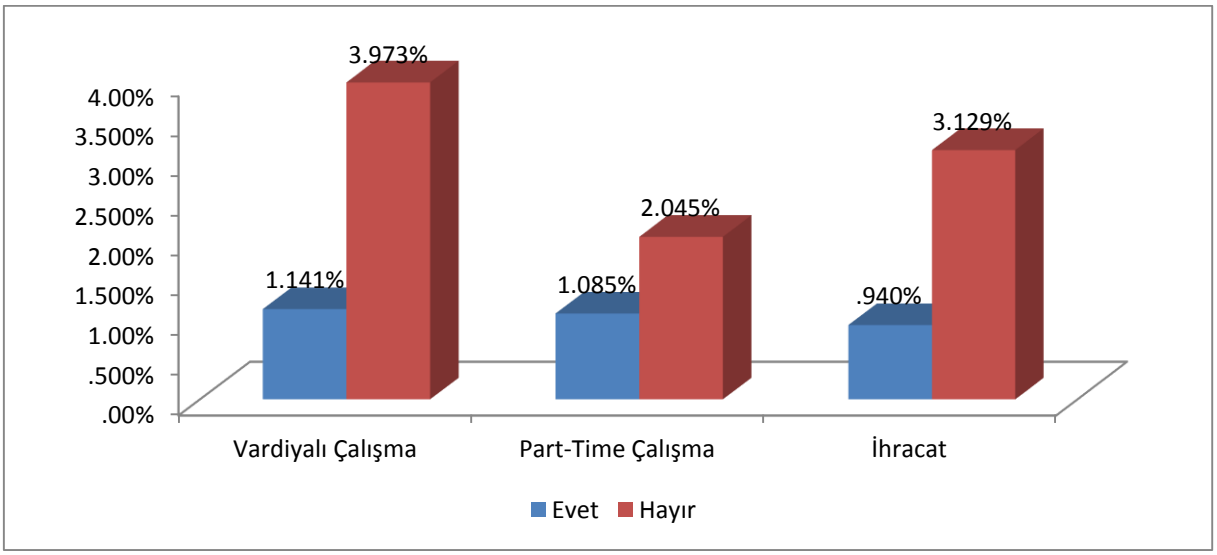

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. KÜTAHYA ili için yüzde 1,9 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha düşük olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Şekil 29: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

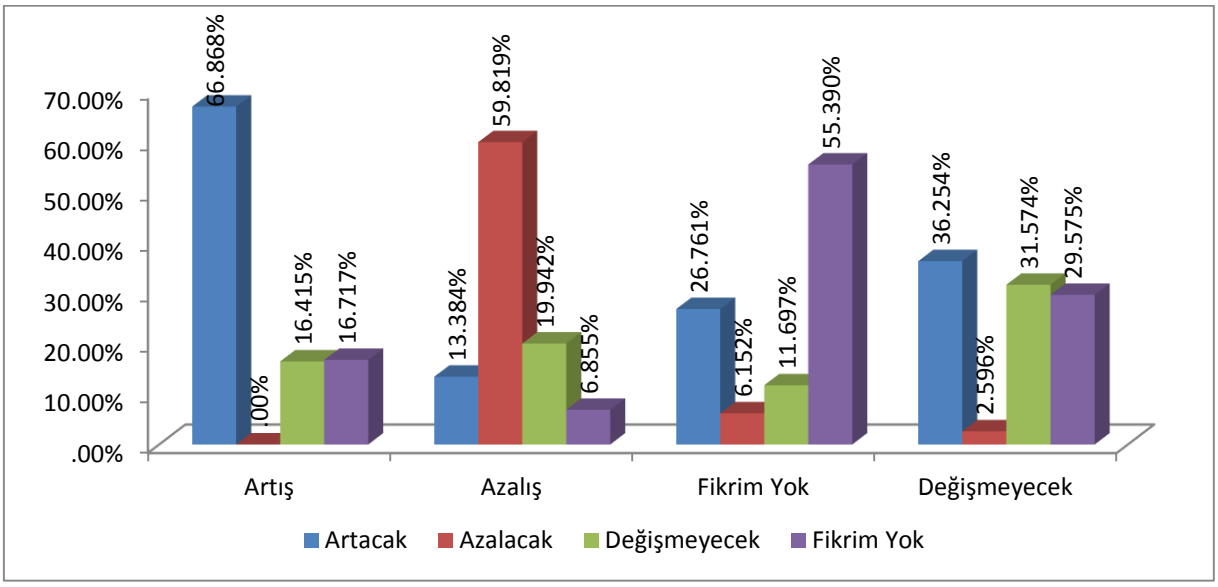

Kaynak: İPA 2016

KÜTAHYA ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 16,9'unu oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 66,9'unun beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken hiçbir firmanın ise azalış beklememektedir.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 3,8'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 59,8'i beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 13,4'ü beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 37,9'unu oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 31,6'lık kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 41,3'lük kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 55,4'ü uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Çoğu ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 72.951 işyerine yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 20 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 20 ve üzeri kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 3 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Kütahya ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 473 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 16 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe işyeri bulunmamaktadır.

Kütahya ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri İmalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı (yüzde28,9) ile İnşaat (yüzde 15,7) sektörleri takip etmektedir. Bu üç

sektör işyerlerinin yüzde 67,9 ünü oluşturmaktadır. Kütahya ilinde en az işyeri Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Bilgi ve iletişim sektörlerindedir.

Kütahya ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 24 bin 997 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Türkiye genelinde ise 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 73,3'ü erkek, yüzde 26,7'i kadındır. Kütahya'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelinin üzerindedir.

Kütahya ilinde en fazla çalışanın bulunduğu sektör imalat sektörüdür. En fazla çalışanın bulunduğu sektörler imalattan sonra sırasıyla toptan ve perakende ticaret, madencilik ve taş ocakçılığı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. Burada dikkat çekici sonuçlardan biri de İmalat sektöründe çalışan kadın sayısının toplam çalışan kadın sayısının yaklaşık yarısını oluşturduğudur (%53,2).

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Kütahya genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 26,1 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Kütahya'da 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 15,9'dur.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan sayısının "Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar" grubunda olduğu görülmektedir. Çalışanların yüzde 42'sidir bu meslek grubundadır. Bu meslek grubunu "Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar" izlemektedir. Kütahya'da erkekler ve kadınlarda en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Kütahya ilinde tüm meslek gruplarında çalışan erkek sayısı kadın sayısından daha fazladır. Türkiye genelinde de aynı şekilde erkek sayısı kadınların sayısından fazladır.

Kütahya ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi mesleği görülmektedir. Bunu Proses İşçisi, Kablo Montaj İşçisi, İmal İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Dikiş Makinesi operatörü-kumaş meslekleri meslekleri takip etmektedir. En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında hem kadın hem de erkek çalışan sayılarının İmalat mesleklerde daha fazla olduğu görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinden Vardiyalı Çalışma yapan firmaların yüzde 34,3'ü, Part-Time Çalışma yapan firmaların yüzde 14,4'ü İhracat yapan firmaların yüzde 30,6'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken, Kütahya'daki işyerlerinden Vardiyalı Çalışma yapan firmaların yüzde 36,6'sı, Part-Time Çalışma yapan firmaların yüzde 16,2'si İhracat yapan firmaların yüzde 22,6'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiştir. İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleridir.

Kütahya ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 32,7'Sİ vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 25,7 olarak gerçekleşmiştir. Kütahya ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Ulaştırma ve

depolama iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 79,4 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü olmuştur.

Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri alırken, Kütahya ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 36,2 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 30,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 21,1 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Kütahya'daki işyerlerinin yüzde 64,1'i, Türkiye genelindeki 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 50,9 İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Kütahya ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 91,3 ile Eleman Talebi noktasında yararlanmışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 64 ile Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 48,9 ile İşbaşı Eğitim programları, yüzde 5,9 ile Kurs Hizmetleri, yüzde 1,6 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik hizmet taleplerinde önemli bir yararlanma olmamıştır.

Kütahya ilindeki firmaların İŞKUR hizmetlerinden yararlanma konularına baktığımızda yüzde 91,3'lük oranla Eleman Talebi ilk sırayı almıştır. Yüzde 64'lük oranla Mevzuat Danışmanlığı ikinci sırayı, yüzde 48,9'luk oranlar İEP üçüncü sırayı almıştır.

Kütahya ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 11,6 iken, Türkiye genelinde bu oran Kütahya ile yaklaşık aynı değerde yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir. Kütahya'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 76,8 ile İmalat sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 15,7 ile İmalat sektöründedir.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en fazla üç talep yüzde 53,1 oranıyla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. Kütahya ilinde sanat ile ilgili olarak çinicilik ve seramik alanlarında çalışan fabrikaların açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. İkinci sırada yüzde 23,7 oranıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise yaklaşık yüzde 7,3 oranıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubudur.

Kütahya ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2016 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. 2015 yılında dikiş makinesi operatörü-kumaş, seramik imal işçisi ve kaynakçı(oksijen ve elektrik) şeklinde olan sıralama 2015 yılında Kablo Montaj, Makine Bakımcı Ve Proses İşçisi İşçisi olarak değişmiştir.

Kütahya'da meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları incelendiğinde. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları'nda, Hizmet ve Satış Elemanları'ında, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar'ında ve Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ise Akraba-Eş Dost

arama kanalı yoğun olarak kullanılmıştır. Kütahya'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğunluğunun hissedilmesinin önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır.

Hem Türkiye genelinde hem de Kütahya'da arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. Kütahya'da 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işler ikinci sırada yer alırken 31-89 gün arası aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Kütahya'da 329 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Proje Tabanlı Çalışma becerisi ilk sırada yer almaktadır. İstenen bu beceriyi Bilgisayar kullanımı, Takım Çalışması, Satış ve Pazarlama Becerisi, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gibi nitelikler takip etmektedir.

Kütahya ilinde açık işlerde en fazla talep ettiği eğitim düzeyi Genel lise olarak karşımıza çıkıyor. Talep edilen diğer eğitim düzeyleri de sırasıyla Farketmez, Meslek Lisesi, Lisans ve Lise Altı şeklinde gerçekleşmiştir.

Kütahya ilindeki işyerlerinin yüzde 24,4'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 27,2'dir. Bu sonuç bize Kütahya ilinin işgücü piyasasındaki işyerlerinin aradığı elemanı bulmakta çok fazla zorlanmadığı söylemektedir.

2014 yılı İPA çalışmasında Kütahya'daki işyerlerinden yüzde 40,7'sinin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin yaklaşık her 2,5 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın yüzde 16,3 puanlık bir azalışla yüzde 24,4 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 35,8'İlk oranla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 23,5'lik pay ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, yüzde 20'lik pay ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise ilk üç sırayı 31, 53,1'lik pay ve 175 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Sırasıyla yüzde 23,7'lik pay ve 78 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, yüzde 7,2'lik pay ve 24 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu, yüze 6,0'lik pay ve 20 kişi teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubu gelmektedir

Kütahya'da temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek sırasıyla İnşaat Kalıpçısı (Ahşap), Elektrikçi (Genel), Proses İşçisi, Doğalgaz Tesisat Teknisyeni, Makine Bakımcı, Şoför (Yolcu Taşıma), Forklift Operatörü, Şoför-Yük Taşıma, İşletme Elektrik Bakım Ustası Ve Pazarlamacı meslekleri olarak karşımıza çıkmıştır.

Kütahya'da temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinden ilk üç sırayı Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenleri almaktadır.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve

kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında Kütahya ilinde 478 kişi ve yüzde 1,9'luk oranla net istihdam değişimi beklentileri istihdam artışı beklentisi olarak ortaya çıkmıştır. İstihdam artışı beklenen ilk 10 meslek Kablo Montaj İşçisi, Beton Parke Ve Bordür Taşı Döşeme İşçisi, Paketleme İşçisi (Gıda), Proses İşçisi, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Yatak/Baza Dikiş Makinesi Operatörü, Forklift Operatörü, Özel Güvenlik Ve Koruma Meslek Elemanı, Beden İşçisi (İnşaat), Teknik Satış Temsilcisi olarak karşımıza çıkmaktadır. İstihdam azalışı beklenen ilk 8 meslek, Paketleme İşçisi (Cam), Garson (Servis Elemanı), Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller, Ahşap Mobilya İmalatçısı, İnşaat İşçisi, Aşçı, Beton Pompa-Püskürtme Operatörü, Hamal/Elle meslekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI